

آزمون ۱۰ از ۱۱

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

ویژه پیاپی یازدهم

**پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش یازدهم - جامع نوبت اول
(۱۳۹۹/۰۱/۲۹)**

ادبیات و علوم انسانی (یازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

فارسی (۲) و نگارش (۲)

۱. گزینه ۲ درست است.
معانی سایر گزینه: مرشد: آن که مراحل سیر و سلوک را پشت سر گذاشته، مراد، پیر - هنر: فضیلت، شایستگی، لیاقت، استعداد - تپیدن: بی‌قراری، لرزیدن از ترس، اضطراب نمودن
۲. گزینه ۱ درست است.
معنی واژه‌ها به ترتیب: (گرازان: در حال گرازیدن، با ناز و تکبر راه رفتن، خرامان) (مودت: دوستی گرفتن، دوستی، محبت) (رفعت: والایی، اوج، بلندی) (عیار: سنجه، خالص) (قلا کردن: کمین کردن، در پی فرصت بودن) (رحیل: از جایی به جایی رفتن، کوچ کردن) (نزه: خوش آب و هوا، خرم، باصفا) (موزون: خوش‌نوا، هماهنگ) (صفیر: صدای تیز و بلند) (بور: سرخ) (کمیسیون: واژه فرانسوی، جلسه، هیئتی که وظیفه بررسی و مطالعه درباره موضوعی را بر عهده دارد) (مهملی: بی‌کارگی، تنبلی)
۳. گزینه ۴ درست است.
معانی واژه‌ها به ترتیب: (شایق: آرزومند، مشتاق) (برافروختن: برافراشتن، بلند کردن) (ثقت: اطمینان، خاطر جمعی) (زه‌آب: آبی که از سنگ یا زمینی می‌جوشد) (خنیده: نامدار، معروف، مشهور) (موسم: زمان، هنگام) (قرب: هم‌جواری، نزدیک شدن) (رضوان: بهشت، نام فرشته نگهبان بهشت)
۴. گزینه ۳ درست است.
واژه‌های غلط: (سوری ← صوری) (ضیاء ← ضیاع) (حایل ← هایل)
۵. گزینه ۲ درست است.
واژه‌های نادرست: (صدر ← صدر) (آتش سمری ← آتش ثمری) (الم افراز ← علم افراز) (برخواست قو ← برخاست غو) (سبا ← صبا) گزینه دوم در هر دو مصراع غلط املایی دارد.
۶. گزینه ۲ درست است.
زاویه دید و نوع نثر گزینه‌ها به ترتیب: گزینه یک: سوم شخص - مسجع (فنی) گزینه دو: اول شخص - امروزی نزدیک به زبان گفتاری.
گزینه سه: سوم شخص - مرسل (ساده) گزینه چهار: سوم شخص - ساده آمیخته به سجع و موازنه (مرصادالعباد تماماً مسجع محسوب نمی‌شود).
توجه: منظور از نوع نثر متن‌ها، نوع نثر آثار است.
۷. گزینه ۳ درست است.
نوع ادبی آثار: (غنایی: فرهاد و شیرین، غزلیات شمس) (تعلیمی: کلیله و دمنه، روضه خلد، گلستان، بوستان، جوامع الحکایات، بهارستان) (عرفانی: مرصادالعباد) (حسب حال = زندگی نامه: روزها)
۸. گزینه ۱ درست است.
توضیح ویژگی حماسی ابیات: (الف: قهرمانی) (ج: خرق عادت) (د: ملی)
۹. گزینه ۲ درست است.
هدف از طرح این سؤال، شناخت صفت‌های فاعلی و مفعولی است. دانش‌آموزان عزیز در درس یازدهم فارسی ۲ با ساختار انواع صفات آشنا شده‌اند. در ساختار صفت مفعولی: (بن ماضی + پسوند ه/ه) حتماً باید به این نکته توجه شود که صفات مفعولی با این ساختار ذکر شده از افعال گذرا به مفعول درست می‌شوند (با ساختار گفته شده، افعال ناگذرا صفت مفعولی ندارند)
توضیح گزینه‌ها: در گزینه یک: شکفته   گزینه سه: جوشیده   گزینه چهار: چسبیده، فرمانبردار: صفت مفعولی نیستند.
۱۰. گزینه ۴ درست است.
نقش واژه‌ها: (گفت‌وگوها نهاد است؛ جمله غیر اسنادی است) (این راه: متمم) (جان: مفعول جمله دوم) مصراع اول دو جمله دارد. مصراع دوم، جمله مرکب و حذف فعل دارد. (این: مفعول جمله چهارم)

۱۱. گزینه ۳ درست است.
نوع را در گزینه یک: هر دو فک اضافه (هر دو متممی هم می‌توانند باشند) گزینه دو: هر دو مفعولی گزینه سه: مصراع اول متممی و مصراع دوم مفعولی - گزینه چهار هر دو متممی.
۱۲. گزینه ۴ درست است.
مورد پاسخ تحول معنا یافته است: گران: سنگین، ارزشمند ← قیمت بالا
۱۳. گزینه ۱ درست است.
نقش تبعی در دیگر گزینه‌ها: گزینه دو و چهار: معطوف دارند - گزینه سه: تکرار دارد.
۱۴. گزینه ۲ درست است.
در گزینه یک جناس بین یاد و باد ولی استعاره وجود ندارد. گزینه دو: دیوانه شدن عقل و با پریشانی بر سر حال خود بودن، تناقض دارد، جناس بین بر و سر - گزینه سه: تشبیه ضمیر دوست به جام جهان نما ولی تناقض در بیت وجود ندارد. - گزینه چهار: تشبیه لاله - گل به موج، نوبهار به بحر، شکوفه به کف ولی تشخیص در بیت وجود ندارد.
۱۵. گزینه ۳ درست است.
توضیح آرایه‌ها: در بیت: باد - گل - سرو استعاره و تشخیص دارند. - گل و سرو استعاره از صورت و قامت معشوق - هواداری: کنایه از علاقه‌مند - لف و نشر بین گل و سرو با عارض و قامت - مراعات نظیر بین چمن، باد، گل، سرو (و انواع تناسب‌های دیگر) - واج‌آرایی (ر - آ) حسن تعلیل: علت اینکه باد از روی چمن می‌وزد علاقمندی باد به دیدن روی یار و قامت محبوب است. - در بیت مجاز وجود ندارد.
۱۶. گزینه ۴ درست است.
توضیح ایهام در گزینه یک: برآید: امکان‌پذیر باشد، طلوع کند - گزینه دو: دستان: پدر رستم، حيله و نیرنگ
گزینه سه: عشاق: پرده موسیقی، عاشقان - هوایی: فضایی، آرزویی (دو ایهام دارد)
گزینه چهار: ایهام تناسب در واژه قدر: شب قدر (تناسب با لیال و مه)، ارزش (توجه: واژه قدر در مصراع دوم مورد نظر است).
۱۷. گزینه ۴ درست است.
مفهوم سه ضرب‌المثل به ترتیب: وحدت وجود (خداوند در همه جا هست) - اهمیت تعقل و تدبیر در کارها - پیشگیری از حوادث سوء که در گزینه چهار لحاظ شده است.
۱۸. گزینه ۲ درست است.
معنی (شود) در گزینه‌های یک، سه، چهار به معنی بگردد (فعل اسنادی) و گزینه دو: شود: به معنی برود (غیر اسنادی)
۱۹. گزینه ۳ درست است.
مفهوم بیت سؤال و گزینه یک و دو: رازداری است - مفهوم گزینه چهار: عاشق از درد و رنج ناراحت نمی‌شود. - گزینه سه: ما را به افشای راز عشق دعوت می‌کند.
۲۰. گزینه ۲ درست است.
مفهوم اشعار در گزینه دو آمده است. مفهوم بیت (ب) محبت به دشمن است.
۲۱. گزینه ۱ درست است.
مفهوم گزینه یک: تلاش و شجاعت برای نابودی دشمن و شدت جنگ است - گزینه‌های دیگر همگی به مرگ و نابودی اشاره دارند.
۲۲. گزینه ۱ درست است.
مفاهیم گزینه‌ها متعدد و پراکنده است؛ گزینه پاسخ: کاوه اعلام می‌دارد که استشهدانامه دروغین و خفت‌بار را تأیید نمی‌کند (استشهدانامه به نوعی اختناق حاکم را بیان می‌کند) و نیز اعلام می‌کند که ترسی از ضحاک ندارد (این نیز نشان از اختناق دارد) - گزینه دو: لزوم تدبیر برای حکومت - گزینه سه: عصیان علیه حکومت ضحاک - گزینه چهار: خصومت فریدون با ضحاک (از دیدگاه ضحاک)
۲۳. گزینه ۴ درست است.
گزینه پاسخ به بی‌ارزشی جسم و تعلقات دنیوی اشاره می‌کند: خداگونگی همانا بی‌توجهی به امیال دنیوی است. (همانند بیت

سؤال) مفهوم گزینه یک: زوال خوشی‌ها - گزینه دو و سه: قدرت مطلق

۲۴. گزینه ۲ درست است.

در این بیت: بار امانت استعاره از عشق است نه معرفت.

۲۵. گزینه ۳ درست است.

مفاهیم ابیات گزینه یک به ترتیب: ترک تعلقات و هوا و هوس - فریاد اعتراض شهدا مقدمه پیروزی است.

ابیات گزینه دو به ترتیب: زیبا و خوب دیدن یار - وحدت وجود - ابیات گزینه سه مشترکاً: مدارا با دشمن

ابیات گزینه چهار به ترتیب: دیر گذری شب عاشقان - شب زمان راز و نیاز است.

عربی، زبان قرآن (۲)

۲۶. گزینه ۳ درست است.

لا تأكلوا - نخورید (رد گزینه‌های ۱ و ۴) - مِمَّا (من + ما) - از آنچه (رد گزینه‌های ۱ و ۲) - لَمْ يُدَكِّرْ (مجهول) - ذکر نشده است (رد سایر گزینه‌ها)

۲۷. گزینه ۲ درست است.

قد استفاد - استفاده کرده‌اند (رد سایر گزینه‌ها) - مِنَ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ - از زبان عربی (رد گزینه ۱) - فِي الْأَشْعَارِ الَّتِي - در

شعرهایی که (رد گزینه ۳) - سَمَّيْتُ (مجهول) - نامیده شده است (رد سایر گزینه‌ها)

۲۸. گزینه ۱ درست است.

يَأْكُلُ - می‌خورد (رد گزینه‌های ۲ و ۳) - فَرِيْسَةَ أَكْبَرٍ - شکاری بزرگتر (رد گزینه‌های ۲ و ۴) - يَجْرِي - جاری می‌

شود (رد گزینه ۴) - مِنْ عَيْنِي «عَيْنِي + ي: مثنی» - چشمانش (رد سایر گزینه‌ها)

۲۹. گزینه ۴ درست است.

قد نقل (ماضی نقلی) - برگردانده است، ترجمه کرده است (رد گزینه‌های ۱ و ۳) - عِدْداً مِنَ الْكُتُبِ الْفَارْسِيَّةِ - تعدادی از

کتابهای فارسی (رد گزینه‌های ۲ و ۳) - بود - در گزینه ۳ اضافی است.

۳۰. گزینه ۲ درست است.

التزم - پایبند باش (رد گزینه‌های ۱ و ۳) - فَإِنَّهُ - زیرا آن (رد سایر گزینه‌ها) - تَمْنَعُكَ - تو را باز می‌دارد (رد سایر گزینه‌ها)

(- الْمَعَاصِي - گناهان (رد گزینه ۱)

۳۱. گزینه ۲ درست است.

مَنْ - هر کس (رد گزینه ۳) - عِبَادَ اللَّهِ - بندگان خدا (رد گزینه ۴) - نَفَعٌ - سود برساند (رد گزینه ۳) - أَحَبُّ - محبوب -

ترین (رد گزینه ۱) - عِبَادَهُ - بندگان (رد سایر گزینه‌ها)

۳۲. گزینه ۳ درست است.

تصحیح خطاهای سایر گزینه‌ها ۱ - يَحْرُكُ : حرکت می‌دهد - الثَّانِيَةَ الْوَاحِدَةَ : یک تانیه - جَنَاحِيهِ : بالهایش ۲ - غِشَاءَهُ

الْخَاصَّ : پوشش مخصوصش - «دارد، آن را» اضافی است. ۴ - عِنْدَمَا : وقتی که - أَمَرَ : فرمان داد - كَلَّمَهُمْ : همه‌شان

۳۳. گزینه ۴ درست است.

لم يعلموا : ندانستند (ندانسته‌اند) / يَقْبَلُ : می‌پذیرد / عِبَادَهُ : بندگان

۳۴. گزینه ۱ درست است.

وانمود کرد - تظاهر (رد گزینه‌های ۲ و ۳) - جِوَانِ دَرُوغِ كُوبِي (نکره) - شَابِّ كَذَّابٍ (رد گزینه‌های ۲ و ۴) - هَر بَارٍ - كَلَّ مَرَّةً

(رد گزینه‌های ۲ و ۴) - مَرْدَمِ شَتَّافَتَنَد - أُسْرِعَ النَّاسَ (رد سایر گزینه‌ها) - تَا او را نجات دهند - لِيَنْقُذُوهُ ، لِإِنْقَاذِهِ (رد گزینه ۴)

۳۵. گزینه ۴ درست است.

ترجمه آیه ← بسا چیزی را خوش نمی‌دارید و آن برای شما خوب است و بسا چیزی را دوست می‌دارید و آن برای شما بد است.

ترجمه درک مطلب :

حاتم طائی از شاعران دوره جاهلی به شمار می‌آید. به گونه‌ای که این شاعر، بسیار به شعرش مشهور بود و به سخاوت و بخشندگی‌اش نیز شهرت داشت و گفته می‌شود او بخشنده‌ترین عرب‌ها بود. پیش از اسلام به دنیا آمد و مسیحی بود و قبل از گسترش اسلام مرده است. پس از گسترش اسلام هم دخترش «سقانه» و هم پسرش «عدی» به اسلام گرویدند. حاتم طائی از شاعرانی به شمار می‌رود که شعر زیادی از آنان به دست ما نرسیده است.

همانگونه که مادر این شاعر به بخشندگی و سخاوت شهرت داشت پسرش این صفات را از او به ارث برد همچنین ذکر می‌شود که وی ویژگیهای نیکی و سخاوت و بخشندگی را برای دخترش سقانه به ارث گذاشته است. از صفات حاتم طائی که به آن‌ها شهرت داشت: شجاعت و کرم و بخشندگی و نیکی بود و همواره به بزرگواری‌های اخلاق تشویق می‌نمود.

۳۶. گزینه ۳ درست است.

با توجه به متن اشعار اندک این شاعر مربوط به قبل از اسلام است و نیز سخاوت و بخشندگی این شاعر از مادر به او رسیده و همچنین در متن آمده که این شاعر قبل از گسترش اسلام مرده است.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- اشعار خود را پس از اسلام می‌سرود. ۲- پدرش مشهور به سخاوت و بخشندگی بود. ۳- تعداد کمی از اشعارش به دست ما رسیده است. ۴- پس از گسترش اسلام مسلمان شد.

۳۷. گزینه ۱ درست است.

بر اساس متن، علت شهرت حاتم به چند دلیل بود و شعر تنها یکی از این دلایل به‌شمار می‌آمد.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- حاتم طائی جز بخاطر اشعارش شهرت پیدا نکرده است. ۲- سقانه مانند پدر سخاوتمند و بخشنده بود. ۳- حاتم طائی پیش از اسلام و پس از آن زیسته است. ۴- حاتم طائی دیگران را به کارهای نیک تشویق می‌نمود.

۳۸. گزینه ۲ درست است.

از متن می‌توان دریافت که حاتم مسیحی بوده و اسلام آوردنش در متن ذکر نشده اما پسر و دخترش به اسلام روی آوردند. ترجمه گزینه‌ها ← ۱- حاتم در عصر جاهلی به دنیا آمد. ۲- حاتم طائی قبل از مرگش اسلام آورد. ۳- خانواده حاتم طائی اهل بخشش بودند. ۴- حاتم بخشنده‌ترین عرب بود.

۳۹. گزینه ۱ درست است.

يُعتبر ← فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي بزيادة حرفين من باب افتعال ومصدره « اعتبار » - متعدّد - معرب - مجهول / فعل و فاعله محذوف

۴۰. گزینه ۲ درست است.

أسلم ← فعل ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي بزيادة حرف واحد من باب إفعال و مصدره « إسلام » - لازم - مبني - معلوم / فعل و فاعله « كَلَّ » والجملة فعلية

۴۱. گزینه ۴ درست است.

الشّعراء ← اسم الفاعل - جمع التّكسير و مفرد: الشاعر - معرب - معرفة / مجرور بحرف الجار، من الشعراء: الجار والمجرور

۴۲. گزینه ۲ درست است.

أن تتواضع ← أن تتواضع (مضارع باب تفاعل) - مِنْ ← مَنْ (به معنای « کسی که »)

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- واژگان عربی در زبان فارسی پس از پیدایش اسلام افزایش یافت. ۲- ما باید در برابر استادان و نزدیکانمان و هرکسی که پیرامونمان است فروتن باشیم. ۳- مسجد امام و برج قابوس در فهرست میراث جهانی ثبت شده است. ۴- گاهی دروغ در لغزش‌های زبان و همه جای چهره آشکار می‌شود.

۴۳. گزینه ۳ درست است.

تَخَلَّصَ ← تَخَلَّصَ (ماضی باب تَعْمَلُ) - التَّزَامُ ← التَّزَامُ (مصدر باب افتعال)

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- هر مسلمانی باید مراقب به جا آوردن نماز به موقع باشد. ۲- گونه‌ای از پرندگان به اسم مرغ باران به تمساح نزدیک می‌شود تا دندان‌هایش را تمیز کند. ۳- با گذشت روزها مرد بسیار گناهکار بخاطر پابندی‌اش به راستگویی از شر گناهان و عیب‌هایش رهایی یافت. ۴- چتر، وسیله‌ای برای محافظت از انسان در برابر پرتوهای خورشید یا بارش باران یا برف است.

۴۴. گزینه ۲ درست است.

البضاعة (کالا) ← الکنز (گنج)

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- زمان ظهر می‌باشد : نیمروز ۲- مال یا طلای دفن شده در زمین : گنج ۳- مرکز اعصاب در سر : مغز ۴- وسیله‌ای آهنی که برای باز کردن در وارد قفل می‌شود: کلید

۴۵. گزینه ۱ درست است.

۲- ركباً (اسم نکره) : موصوف - تهيم : جمله وصفیه ۳- خصالاً (اسم نکره) : موصوف - تُعجِبني : جمله وصفیه ۴- کتاباً (اسم نکره) : موصوف - يَضْمُ : جمله وصفیه

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- هر بانمکی را همانگونه که دوست داری و خشنود می‌شوی توصیف کردم. ۲- از سوارانی که در بیابانها سرگردان هستند، درباره آب انبارها بپرس. ۳- بی‌گمان من ویژگی‌هایی را از این مرد دیدم که مرا شگفت زده می‌کرد (خوشم می‌آمد). ۴- دکتر آلتونجی کتابی تألیف کرده که کلمات فارسی عربی شده را در بر می‌گرفت.

۴۶. گزینه ۴ درست است.

۱- أن لا ترفع: بالا نبریم ۲- ليعلم: باید بدانند ۳- أن يخفي: که پنهان کند-ینکره: (عطف به یخفی) آن را پنهان کند ترجمه گزینه‌ها ← ۱- ما نباید صدایمان را روی صدای پدر و مادر بالا ببریم. ۲- دانش آموزان باید بدانند که تلاش و کار تنها راه موفقیت است. ۳- دروغگو قادر نیست که دروغ خود را پنهان کند یا آن را انکار نماید. ۴- مردم به جوانی که (داشت) غرق می‌شد توجه نکردند.

۴۷. گزینه ۳ درست است.

۱- خيراً: اسم تفضیل نیست چون به معنی « خوبی ، کارنیک » می‌باشد. ۲- الأفاضل جمع الأزدل و الأفاضل: اسم تفضیل و معرفه هستند. ۴- أعلم: مضارع متکلم وحده به معنی « می‌دانم » ترجمه گزینه‌ها ← ۱- و هر کس به اندازه ذره‌ای کار نیک انجام دهد آن را می‌بیند (نتیجه آن). ۲- هرگاه فرومایگان به فرمانروایی برسند شایستگان نابود می‌شوند. ۳- در مسابقه‌ای که هفته پیش برگزار شد کدام یک از دو تیم قوی‌تر بود. ۴- گفت بی‌گمان من می‌دانم چیزی را که شما نمی‌دانید.

۴۸. گزینه ۱ درست است.

۱- لیتبادل: جارومجرور (لام جاره) ۲- ليعلم: لام امر ۳- ليعمل: لام امر -لکی ینجحوا : لام تعلیل ۴- لئینقذوه : لام تعلیل (بیان علت)

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- داد و ستد واژگان میان زبان‌ها تأثیری در پربراری زبان از نظر سبک و بیان دارد. ۲- انسان باید بداند که عقل سالم اصلاح کننده همه کارهاست. ۳- پس دانش آموزان باید تکالیفشان را انجام دهند تا در درس‌هایشان موفق شوند. ۴- مردم به سمت او شتافتند تا از غرق شدن نجاتش دهند.

۴۹. گزینه ۴ درست است.

عالمأ : موصوف - ضاع : جمله وصفیه

هرگاه پس از اسم نکره، جمله‌ای بیاید که آن اسم را توصیف کند و توضیح دهد صفت (جمله) می‌باشد. ترجمه گزینه‌ها ← ۱- کارگر از صبح تا شب در کارخانه کار می‌کند. ۲- جوان نزدیک بود غرق شود هنگامی که برای بار سوم دروغ گفت. ۳- از اخلاق نادان پاسخ دادن است پیش از آن که بشنود. ۴- دلسوزی کنید بر دانایی که میان نادان‌ها تباه شده است.

۵۰. گزینه ۲ درست است.

در گزینه ۲ «سیسجّل (به ثمر خواهند رساند) : لن یسجّل (به ثمر نخواهند رساند) ترجمه گزینه‌ها ← ۱- دو تیم دو هفته قبل برابر شدند- (برابر نشدند) ۲- یکی از مهاجمان تیم ما گل دیگری به ثمر خواهد رساند - (به ثمر نخواهد رساند) ۳- باید در این مؤسسه کار کنم- (نباید کار کنم). ۴- امروز دانش‌آموزان با اتوبوس از مدرسه برمی‌گردند (بر نمی‌گردند).

دین و زندگی (۲)

۵۱. گزینه ۱ درست است.

حضرت فاطمه زهرا (س) جزء اهل بیت (ع) است و اگرچه عهده‌دار امامت نبوده، اما علم و عصمت کامل دارد و پیروی از کلام و رفتار وی بر همه مسلمانان واجب و سرچشمه هدایت و رستگاری است و این موضوع در آیه شریفه تطهیر تجلی دارد: ﴿أَمَّا يَرِيذُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً﴾ «همانا خدا اراده کرده که دور گرداند از شما اهل بیت پلیدی و ناپاکی را و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار دهد.» (ص ۹۱ درس ۷ یازدهم)

۵۲. گزینه ۲ درست است.

امام کاظم (ع) به شاگرد برجسته‌اش هشام بن حکم فرمود: ای هشام خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آن که بندگان در پیام الهی تعقل کنند. کسانی پیام را بهتر می‌پذیرند که از معرفت برتری (افضل) برخوردار باشند و آنان که در تعقل و تفکر برترند (افضل)، نسبت به فرمان‌های الهی داناترند (اعلم) و آن کس که عقلش کامل‌تر (اکمل) است، رتبه‌اش در دنیا و آخرت بالاتر است. (ص ۱۰ درس ۱ یازدهم)

۵۳. گزینه ۳ درست است.

یکی از دلایل و علل فرستادن پیامبران متعدد (تجدید نبوت‌ها)، «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» است، به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت، تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌شد، یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت بود. (ص ۲۰ درس ۲ یازدهم)

۵۴. گزینه ۴ درست است.

امام سجاد (ع) در کنار گسترش معارف از طریق دعا، به تجدید حیات نهضت شیعیان پرداخت، انسان‌هایی فداکار و معتقد و دارای بینش عمیق، تربیت کرد. (ص ۱۴۰ درس ۱۱ یازدهم)

۵۵. گزینه ۳ درست است.

با توجه به این جمله که «لو كان من عند غير الله» اگر قرآن از جانب غیر خدا بود «لوجدوا فيه اختلافاً كثيراً» در آن تعارض و ناسازگاری زیادی می‌یافتید. (ص ۴۶ درس ۴ یازدهم)

۵۶. گزینه ۳ درست است.

از آنجا که در حدیث مذکور به «وزیر بودن حضرت علی (ع)» و «پیامبر نبودن ایشان» اشاره شده است، بیان دیگری از حدیث منزلت ترسیم می‌شود. زیرا هارون نیز وزیر موسی بود و در انتهای حدیث منزلت به «ختم نبوت» اشاره گردیده است: «أَنْتَ مَنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي»: «تو برای من به مانند هارون برای موسی هستی؛ جز اینکه بعد از من پیامبری نیست.» (ص ۸۸ و ۹۷ درس ۷ و ۸ یازدهم)

۵۷. گزینه ۲ درست است.

اصولاً یکی از اهداف ارسال پیامبران آن بود که مردم، جامعه‌ای بر پایه عدل بنا کنند و روابط مردمی و زندگی اجتماعی خود را براساس قوانین عادلانه بنا نهند. این هدف بزرگ بدون وجود یک نظام حکومتی سالم، میسر نیست. آیا می‌شود خداوند هدفی (مانند عدالت اجتماعی) را برای ارسال پیامبر خود تعیین کند، ولی ابزار و شیوه رسیدن به آن را نادیده بگیرد؟ در آیه ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ﴾ به هدف عدالت اجتماعی و ابزارهای آن یعنی کتاب و

میزان اشاره شده است. (ص ۵۹ درس ۵ یازدهم)

۵۸. گزینه ۲ درست است.

ممکن است پیروان پیامبران گذشته از آمدن پیامبر جدید آگاه نشوند؛ چنین افرادی نزد خداوند عذر دارند و اگر مطابق دین خود عمل کرده باشند، پاداش خود را می‌گیرند. (ص ۳۴ درس ۳ یازدهم)

۵۹. گزینه ۴ درست است.

احتیاج دائمی انسان به داشتن برنامه‌ای که پاسخگوی نیازهایش باشد و سعادت او را تضمین کند، سبب شده است که در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم (ص ۶ درس ۱ یازدهم)

۶۰. گزینه ۴ درست است.

امام صادق (ع) در حدیثی می‌فرماید: «فأما من كان من الفقهاء صائناً لنفسه حافظاً لدينه مخالفاً لهواه مطيعاً لامر مولاه فللعوام ان يُقَلِّدوه...»: «هر کس از فقیهان که نگهدارنده نفس خود، نگهبان دین خود، مخالفت‌کننده با هوس خود، فرمان‌بردار مولایش باشد پس، بر مردم است (و جوب تقلید) که از او پیروی کنند» پس دارای ۴ ویژگی باید باشد و اولین ویژگی «صائناً لنفسه» است. (ص ۱۷۲ درس ۱۴ یازدهم)

۶۱. گزینه ۱ درست است.

یکی از دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت است لذا کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون‌گذاری می‌کنند، در حالی که فرمان و قانونشان نشئت گرفته از فرمان الهی نیست، «طاغوت» نامیده می‌شود، پذیرش حکومت «طاغوت» و انجام دستورهای وی بر مسلمانان حرام است و این سخن امام خمینی (ره) درباره همین موضوع است و آیه شریفه ﴿الم تر الى الذين يزعمون انهم امنوا بما انزل اليك و ما انزل من قبلك يريدون ان يتحاكموا الى الطاغوت و قد امروا ان يكفروا به و يريد الشيطان ان يضلهم ضلالاً بعيداً﴾: «آیا ندیده‌ای کسانی که گمان می‌کنند به آنچه به تو نازل شده و به آنچه پیش از تو نازل شده ایمان دارند، اما می‌خواهند داوری به نزد طاغوت برند، حال آنکه به آنان دستور داده شده که به آن کفر بورزند و شیطان می‌خواهد، آنان را به گمراهی دور و درازی بکشاند» در این باره است. (ص ۵۹ و ۶۰ درس ۵ یازدهم)

۶۲. گزینه ۱ درست است.

غیبت صغری امام زمان (عج) تا سال ۳۲۹ می‌باشد که ۶۹ سال به طول انجامید و پس از آن غیبت کبری آغاز شد و این غیبت تا آن زمان ادامه می‌یابد که جامعه انسانی، شایستگی درک ظهور و بهره‌مندی کامل را از وجود آخرین حجت الهی را پیدا کند. (ص ۱۴۹ و ۱۵۰ درس ۱۲ یازدهم)

۶۳. گزینه ۲ درست است.

خداوند با لطف و رحمت خود، ما انسان‌ها را تنها نگذاشت و هدایت ما را بر عهده گرفت و از طریق انبیا راهی را در اختیارمان قرار داد. مسئولیت ولایت و حکومت رسول خدا (ص)، پس از ایشان ادامه می‌یابد و براساس تدبیر حکیمانه خداوند، امیرالمؤمنین (ع) و امامان معصوم از نسل ایشان جانشینی رسول خدا (ص) را بر عهده داشتند. (ص ۱۶ و ۱۱۰ درس ۲ و ۹ یازدهم)

۶۴. گزینه ۳ درست است.

آمدن پیامبر جدید و آوردن (اتیان) کتاب جدید، نشانگر این است که بخشی از تعلیمات پیامبر قبلی، اکنون نمی‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای مردم باشد و طبق آیه شریفه ﴿و من يتبع غير الاسلام ديناً فلن يقبل منه و هو في الآخرة من الخاسرين﴾: «و هر کس که دین جز اسلام اختیار کند هرگز از او پذیرفته نخواهد شد و در آخرت از زیان‌کاران خواهد بود» لذا بازتاب عدم پذیرش واقع شدن از سوی خداوند، زیان‌آخروی است ﴿و هو في الآخرة من الخاسرين﴾ (ص ۳۳ درس ۲ یازدهم)

۶۵. گزینه ۱ درست است.

طبق آیه ﴿يا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾، هدف خداوند از گروه‌گروه قرار دادن مردم، شناخت و انس و آشنایی با یکدیگر است و ملاک پیامبر (ص) در تقسیم‌بندی افراد،

تقوای انسان‌ها بود. (ص ۷۳ درس ۶ یازدهم)

۶۶. گزینه ۲ درست است.

قرآن کریم منشاء اصلی اختلافات و چند دینی را از ناحیه آن دسته رهبران دینی می‌داند که به خاطر حفظ منافع دنیوی (ثروت و قدرت)، پیامبر جدید را انکار می‌کردند و منشأ اصلی اختلاف در ادیان الهی می‌شوند. این مفهوم در ترجمه آیه و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیپمودند مگر پس از آنکه به حقانیت آن آگاه شدند. آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت. (ص ۱۷ و ۲۳ درس ۲ یازدهم)

۶۷. گزینه ۴ درست است.

پیامبر (ص) می‌فرمود: اگر در بحبوحه جنگ، یکی از مشرکان خواست در مورد حقیقت اسلام مطالبی بداند، او در پناه اسلام است تا کلام خدا را بشنود؛ اگر اسلام را پذیرفت، او هم برادر دینی شماست و اگر قبول نکرد، او را به جایی که احساس امنیت می‌کند، برسانید و پس از آن، از خدا برای غلبه بر او یاری بجویید. (ص ۷۱ درس ۶ یازدهم)

۶۸. گزینه ۳ درست است.

با توجه به آیه شریفه ﴿و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک اذا لارتاب المبطون﴾: «و پیش از آن هیچ نوشته‌ای را نمی‌خواندی و با دست خود، آن را نمی‌نوشتی در آن صورت، اهل باطل به شک می‌افتادند» استمرار خواندن و نوشتن (ماضی استمراری) = ما کنت تتلو... لا تخطه... (متبوع (علت) شک کجروان می‌شد. (ص ۴۹ درس ۴ یازدهم)

۶۹. گزینه ۲ درست است.

براساس حدیث شریف ثقلین که می‌خوانیم: «أني تاركُ فيكم الثقلين كتاب الله و عترتي اهل بيتي ما إن تمسكتم بهما لن تضلوا أبداً و أنهما لن يفترقا حتى يردا عليّ الحوض»: «من در میان شما دو چیز گرانبها می‌گذارم کتاب خدا و عترتم، اهل بیتم را. اگر به این دو تمسک بجویید هرگز گمراه نمی‌شوید و این دو هیچگاه از هم جدا نمی‌شوند تا اینکه کنار حوض کوثر بر من وارد شوند.» بازتاب تمسک به قرآن کریم و اهل بیت عدم گمراهی همیشگی است (لن تضلوا أبداً) و ویژگی قرآن و اهل بیت (ع) جدا نشدن آن دو از هم است (لن يفترقا) (ص ۶۷ درس ۵ یازدهم)

۷۰. گزینه ۴ درست است.

امام علی (ع) پس از اینکه از حق مسلم خود در رهبری جامعه اسلامی محروم ماند، برای حفظ نظام نوپای اسلامی سکوت پیشه کرد و هر جا که از آن حضرت کمک می‌خواستند، آنان را یاری می‌نمود. (ص ۱۳۸ درس ۱۱ یازدهم)

۷۱. گزینه ۳ درست است.

دو میراث گران‌بهای پیامبر (ص) که در حدیث ثقلین: «أني تاركُ فيكم الثقلين كتاب الله و عترتي اهل بيتي...»، از آن یاد شده است، قرآن و اهل بیت می‌باشد که حضرت علی (ع) به عنوان مصداقی از اهل بیت پیامبر (ص)، به همراهی با قرآن در حدیث «عليٌّ مع القرآن و القرآن مع عليٍّ» توصیف شده است.

(ص ۸۷ و ۹۹ ترکیبی درس ۷ و ۸ یازدهم)

۷۲. گزینه ۱ درست است.

در آیه شریفه: ﴿لقد كتبنا في الزبور من بعد الذكر...﴾ «زبور» کتاب حضرت داود است و «ذکر» در این اینجا مراد کتاب تورات است که نشان‌دهنده موضوع موعود و منجی در ادیان است که همگی اتفاق نظر درباره موعود دارند. (ص ۱۵۸ درس ۱۳ یازدهم)

۷۳. گزینه ۱ درست است.

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: حال کسی که از امام خود دورافتاده و به او دسترسی ندارد، سخت‌تر از حال یتیمی است که پدر را از دست داده است زیرا چنین شخصی، در مسائل زندگی، حکم و نظر امام را نمی‌داند، البته اگر یکی از پیروان ما که به علوم و دانش ما آشناست وجود داشته باشد، باید دیگران را که بر احکام ما آشنا نیستند، راهنمایی کند و دستورات دین را به آنها آموزش دهد. در این صورت، او در بهشت با ما خواهد بود.

(ص ۱۷۲ درس ۱۴ یازدهم)

۷۴. گزینه ۲ درست است.

امیرالمؤمنین علی (ع) در سخنرانی‌های متعدد، بارها مسلمانان را نسبت به ضعف و سستی‌شان در مبارزه با حکومت بنی‌امیه بیم می‌داد و می‌فرمود: «سوگند به خداوندی که جانم به دست قدرت اوست، آن مردم [شامیان] بر شما پیروز خواهند شد؛ نه از آن جهت که آنان به حق نزدیک‌ترند؛ بلکه به این جهت که آنان در راه باطلی که زمامدارشان می‌رود شتابان فرمان او را می‌برند.» (ص ۱۱۲ درس ۹ یازدهم)

۷۵. گزینه ۴ درست است.

امامان بزرگوار (ع)، شخصیت‌های برجسته‌ای تربیت کردند که در علم، ایمان، تقوا و جهاد در راه خدا سرآمد انسان‌های زمان خویش بودند و اندیشه‌های اسلام راستین را در میان مسلمانان گسترش می‌دادند. امیرالمؤمنین (ع) و حضرت فاطمه (س) به ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر (ص) توجه نکردند و سخنان پیامبر (ص) را به فرزندان و یاران خود آموختند و از آنان خواستند که این آموخته‌ها را به نسل‌های بعدی منتقل کنند. (ص ۱۱۵ و ۱۱۷ درس ۱۰ یازدهم)

معارف و اقلیت‌های دینی

۵۱. گزینه ۱ درست است.

اصل هدایت عمومی به‌نوعی همان حکمت خداوندی را می‌رساند.

۵۲. گزینه ۲ درست است.

سرنوشت انسان در جهان بعد از مرگ است.

۵۳. گزینه ۳ درست است.

حوزه تسلط ایمان همه هستی انسان است.

۵۴. گزینه ۴ درست است.

ایمان بدون عمل صالح ایمان واقعی نیست.

۵۵. گزینه ۳ درست است.

ایمان سرچشمه عمل صالح است. چون نتیجه ایمان عمل صالح است.

۵۶. گزینه ۳ درست است.

بینشی که متکی بر مبدأ و معاد است جهان را متحول می‌نماید.

۵۷. گزینه ۲ درست است.

وسيله‌ای برای رهایی از محدودیت‌های جهان طبیعت است.

۵۸. گزینه ۲ درست است.

نتیجه جهان بینی الهی هدایت عمومی است.

۵۹. گزینه ۴ درست است.

هدایت الهی است.

۶۰. گزینه ۴ درست است.

تعقیب لذت است.

۶۱. گزینه ۱ درست است.

معارف عقلی، جزئی از دانش بشری است.

۶۲. گزینه ۱ درست است.

دنبال تأمین رفاه معنوی است.

۶۳. گزینه ۲ درست است.
انگیزه فعالیت تدبیری انسان مصلحت است. چون عقل مصلحت را تشخیص می‌دهد.
۶۴. گزینه ۳ درست است.
بنا به ماهیت قدرت انسان و جهان هستی، دانش بشری نمی‌تواند از نقص نسبی آزاد باشد.
۶۵. گزینه ۱ درست است.
پی بردن به این نکته که جهان بی‌هدف است، خود مستلزم شناخت جهان است.
۶۶. گزینه ۲ درست است.
نقص نسبی دانش بشری استنباط می‌گردد.
۶۷. گزینه ۴ درست است.
هدف اصلی و نهایی انسان «سعادت» است و هر کاری برای رسیدن به آن صورت می‌گیرد.
۶۸. گزینه ۳ درست است.
نیازمند رسیدن به امدادهای غیبی از جانب پروردگار است.
۶۹. گزینه ۲ درست است.
نقص نسبی دانش بشری ناشی از تکامل تدریجی علوم است.
۷۰. گزینه ۴ درست است.
جهان‌بینی علمی جزئی‌نگر بوده و متکی بر دانش بشری است.
۷۱. گزینه ۳ درست است.
برای ایمان و اعتقاد به عالم طبیعت حواس انسان کافی است.
۷۲. گزینه ۱ درست است.
انسانی که بشر از راه علوم تجربی می‌شناسد میان تولد و مرگ می‌باشد.
۷۳. گزینه ۱ درست است.
به علت ناتوانی در بعد مادی و معنوی
۷۴. گزینه ۲ درست است.
اگر انسان در بعد حیوانی خویش فرو ماند و به ایمان دست نیابد، حریص است.
۷۵. گزینه ۴ درست است.
انسان در پرتو آئینه دین که از جهان هستی دریافت می‌کند، معنایی ویژه پیدا می‌کند.

انگلیسی (۲)

Part A: Grammar and Vocabulary

۷۶. گزینه ۱ درست است.
معنی جمله: «طبق مطالعات، دلفین‌ها، وال‌ها و سایر موجودات دریایی از سیستم‌های بسیار پیچیده جهت‌یابی استفاده می‌کنند.»
توضیح: با توجه به اسم جمع «creatures» نیاز به وابسته پیشرو «many» داریم. دقت کنید «of» در گزینه ۴ اضافی است.
۷۷. گزینه ۲ درست است.
معنی جمله: «خیلی (غذا) خورده‌ام. حالم بد است.»
توضیح: با توجه به بخش «I feel sick» که نتیجه «خوردن زیاد» در زمان حال است، در جای خالی از زمان حال کامل استفاده می‌کنیم.

۷۸. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «بعضی از دوستان من بدون این که شب قبل خوابیده باشند، به مدرسه می‌روند.»
توضیح: بعد از حرف اضافه (در اینجا "without") از اسم مصدر استفاده می‌کنیم.

۷۹. گزینه ۲ درست است.

معنی جمله: «بهترین ترتیب واژگان را انتخاب کنید: ما معمولاً جمعه‌ها به دیدن مادر بزرگمان می‌رویم.»
توضیح: جایگاه قید تکرار (در اینجا "usually") قبل از فعل اصلی است. ضمناً جایگاه قیود زمان (در اینجا "on Fridays") معمولاً انتهای جمله است.

۸۰. گزینه ۳ درست است.

معنی جمله: «طبق گفته‌ی مایر و وارن، دانشجویانی که در گروه‌های آنلاین کار می‌کنند، معمولاً برای توصیه‌ها و حمایتی که از سوی هم سن و سال‌هایشان دریافت می‌کنند ارزش بیشتری قائل هستند.»

(۱) عنصر (۲) نشانگر (۳) ارزش (۴) استراتژی

۸۱. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «این حیوانات به شکل تعجب‌آوری تنها در آمریکای جنوبی وجود دارند و لاغیر.»

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) دنبال کردن (۲) نام بردن (۳) مبهوت کردن (۴) وجود داشتن

۸۲. گزینه ۳ درست است.

معنی جمله: «اگر می‌خواهی طلوع آفتاب را به زیباترین شکلش ببینی، باید صبح هر چه زودتر از رختخواب برخیزی، چون اگر بخواهی صبر کنی تا خود به خود بیدار شوی، خورشید دیگر بالا خواهد آمد.»

(۱) قدرتمند (۲) عمومی (۳) ممکن (۴) سخاوتمند

۸۳. گزینه ۲ درست است.

معنی جمله: «نمی‌توانم تصور کنم یک نفر بدون آن که سال‌ها آموزش ببیند و تجربه (کسب) کند، دانشمند عرصه‌ی پزشکی بشود.»

(۱) دواطلبانه (۲) پزشکی، طب (۳) خارق‌العاده (۴) عجیب و غریب

۸۴. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «یک کسی که اعتیاد دارد، دست از رفتارش نمی‌کشد، حتی وقتی متوجه مشکلات ناشی از آن می‌شود.»

(۱) مجموعه (۲) دعوت نامه (۳) موقعیت (۴) اعتیاد

۸۵. گزینه ۴ درست است.

معنی جمله: «با ازدیاد فرزندان (با تولد یک فرزند بیشتر)، زمان و توجه شما بین فرزندان تقسیم می‌شود.»

(۱) روان (۲) روایی (۳) باستانی (۴) اضافی

۸۶. گزینه ۱ درست است.

معنی جمله: «آدم‌ها وقتی الگوی خوبی ندارند، به ندرت پیشرفت می‌کنند.»

معنی گزینه‌ها در حالت مصدری:

(۱) پیشرفت کردن، بهتر شدن (۲) بافتن (۳) سرگرم کردن (۴) تحسین کردن

۸۷. گزینه ۱ درست است.

معنی جمله: «علی: من دارم از این گفتگو لذت می‌برم، ولی باید به گروه ورزشی‌ام بروم که همیشه پنجشنبه‌ها بعدازظهر دوره‌م جمع می‌شویم. احسان: ولی امروز چهارشنبه است. علی: نه اشتباه می‌کنی، پنجشنبه است. من الان باید بروم. احسان: تویی که اشباه می‌کنی. امروز قطعاً چهارشنبه است. (علی روی گوشی‌اش تقویمی باز می‌کند و تاریخ را به احسان نشان می‌دهد.) احسان: باشد، حق با تو است! حرفی نیست!»

(۱) حق با تو است (۲) چه عالی (۳) عالی است (۴) متوجه‌ام

Part B: Cloze Test

۸۸. گزینه ۱ درست است.
توضیح: بعد از حروف اضافه (در اینجا "in") از اسم مصدر استفاده می‌کنیم.
۸۹. گزینه ۳ درست است.
 (۱) هویت (۲) حساب (۳) اثر هنری (۴) عقیده
۹۰. گزینه ۲ درست است.
 (۱) ستون (۲) مهارت (۳) ماده، مسئله (۴) نشانگر
۹۱. گزینه ۴ درست است.
توضیح: در اینجا نیاز به فعل داریم که فاعل "which" را تکمیل کند. ضمنا با توجه به مفهوم جمله، زمان گذشته ساده نادرست است. (دلیل رد گزینه ۲)
۹۲. گزینه ۲ درست است.
 (۱) مذهبی (۲) تزئینی (۳) تأییدی، مثبت (۴) سرحال، شاد

Part C: Reading Comprehension

متن شماره ۱:

۹۳. گزینه ۱ درست است.
مطابق این مقاله، یونانیان اولیه می‌دانستند که .....
(۱) مایعات متفاوتی در بدن انسان وجود دارد
۹۴. گزینه ۳ درست است.
برای یونانیان اولیه، "humor" نام نوعی ..... بود.
(۳) مایع طبیعی
۹۵. گزینه ۱ درست است.
بقراط باور داشت که ..... در یک فرد خوشحال، (مایع) غالب است.
(۱) خون
۹۶. گزینه ۳ درست است.
امروزه واژه "humorous" برای توصیف ..... یک فرد به کار برده می‌شود.
(۳) شخصیت

متن شماره ۲:

۹۷. گزینه ۲ درست است.
هدف این مقاله تحلیل ..... است.
(۲) دلایل موانع ناخوشایند پیش روی خانواده‌های چند نسلی در ایالات متحده
۹۸. گزینه ۳ درست است.
خانواده‌های چند نسلی محبوبند چون .....
(۳) افراد احساس می‌کنند بزرگ کردن بچه‌هایشان و همزمان مراقبت از والدینشان آسان‌تر است
۹۹. گزینه ۳ درست است.
(حفظ) خانواده‌های چند نسلی ممکن است دشوار باشد چون .....
(۳) تأمین مسکن، تحصیل و بهداشت (مراقبت سلامت) سخت است

۱۰۰. گزینه ۲ درست است.

بخشی از افزایش تعداد خانواده‌های چند نسلی تا حدودی به خاطر .....
 (۲) امید به زندگی افزایش یافته نزد افراد سالمند است

ریاضی و آمار (۲)

۱۰۱. گزینه ۴ درست است.

اگر p نادرست، پس $(\sim p \vee q)$ درست و $(\sim p \vee q) \sim (\sim p \vee q)$ نادرست می‌باشد، پس $(\sim p \vee q) \sim r \Rightarrow \sim r$ هم ارز $\sim r$ است.

۱۰۲. گزینه ۲ درست است.

به کمک جدول ارزش گزاره می‌توان نشان داد که $(p \Leftrightarrow q) \equiv p \Leftrightarrow \sim q$ ، پس نقیض گزاره هم ارزش با « a عدد اول نباشد شرط لازم و کافی است برای این که b عدد زوج باشد» است.

۱۰۳. گزینه ۱ درست است.

به کمک جدول ارزش می‌توان نشان داد که گزاره ۱ هم ارز با گزاره صورت سؤال است.

p	q	r	$p \wedge q$	$q \Rightarrow r$	$p \Rightarrow (q \Rightarrow r)$	$(p \wedge q) \Rightarrow r$
د	د	د	د	د	د	د
د	د	ن	د	ن	ن	ن
د	ن	د	ن	د	د	د
د	ن	ن	ن	د	د	د
ن	د	د	ن	د	د	د
ن	د	ن	ن	ن	د	د
ن	ن	د	ن	د	د	د
ن	ن	ن	ن	د	د	د

۱۰۴. گزینه ۳ درست است.

در گزاره $(p \wedge \sim p) \Rightarrow q$ ، گزاره $p \wedge \sim p \equiv F$ مقدم و همواره نادرست است، پس گزاره اولیه به انتفای مقدم همواره درست است.

۱۰۵. گزینه ۲ درست است.

گزاره $p \Rightarrow q$ هم ارز $\sim p \vee q$ می‌باشد که به کمک جدول ارزش گزاره‌ها قابل اثبات است، پس هم‌ارز با گزاره « x بر ۳ بخش پذیر است یا y عددی گویا است» می‌باشد.

۱۰۶. گزینه ۲ درست است.

p	q	$p \Rightarrow q$	$p \wedge q$	$(p \Rightarrow q) \Leftrightarrow (p \wedge q)$
د	د	د	د	د
د	ن	ن	ن	د
ن	د	د	ن	ن
ن	ن	د	ن	ن

۱۰۷. گزینه ۳ درست است.

گزاره ۱ و ۲ و ۴ همواره برقرار است.

$$x > 0, x + \frac{1}{x} \geq 2$$

$$\frac{a+b}{2} \geq \sqrt{ab}$$

در گزاره ۴ از من تکالیفم را آوردم و چتر را نیاوردم نتیجه می‌گیریم چتر را نیاوردم و در نتیجه گزاره چتر و تکالیفم را می‌آورم نادرست، پس مقدم نیز نادرست است و من فردا نیامده‌ام.

گزاره ۳ نادرست است چون در مورد عدد صفر برقرار نیست.

۱۰۸. گزینه ۱ درست است.

جمله b یا c گویاست نادرست است، پس هم b و هم c گویا نیستند و از b گویا نیست نتیجه می‌گیریم a فرد نیست.

۱۰۹. گزینه ۲ درست است.

$$2 = 2 \Rightarrow x^2 - 12 = x \Rightarrow x^2 - x - 12 = 0 \Rightarrow x = -3, 4$$

$$x = 4 \Rightarrow 7 \neq 5 \text{ غیرقابل قبول}$$

پس $x = -3$ قابل قبول است.

۱۱۰. گزینه ۴ درست است.

$\frac{1}{2}$	۱	x
$-\frac{1}{2}$	۱	۷

$$\frac{\frac{1}{2} - 1}{-\frac{1}{2} - 1} = \frac{x - 1}{7 - 1}$$

$$x - 1 = \frac{6}{3} = 2$$

$$x = 3$$

$\frac{1}{2}$	x	۱
$-\frac{1}{2}$	۱	۷

$$\frac{\frac{1}{2} - 1}{-\frac{1}{2} - 1} = \frac{x - 1}{1 - 7}$$

$$x - 1 = -2$$

$$x = -1$$

x	$\frac{1}{2}$	۱
$-\frac{1}{2}$	۱	۷

$$\frac{1 - \frac{1}{2}}{7 - 1} = \frac{x - \frac{1}{2}}{-\frac{1}{2} - 1}$$

$$\frac{1}{12}x - \frac{3}{2} = x - \frac{1}{2}$$

$$x = \frac{3}{8}$$

۱	$\frac{1}{2}$	x
$-\frac{1}{2}$	۱	۷

$$\frac{\frac{1}{2} - 1}{-\frac{1}{2} - 1} = \frac{x - 1}{7 + \frac{1}{2}}$$

$$x - 1 = -\frac{1}{2} \times 5$$

$$x = -\frac{3}{2}$$

۱	x	$\frac{1}{2}$
$-\frac{1}{2}$	۱	۷

$$\frac{x - 1}{1 + \frac{1}{2}} = \frac{\frac{1}{2} - 1}{7 + \frac{1}{2}}$$

$$x - 1 = -\frac{1}{2} \times \frac{1}{5}$$

$$x = \frac{9}{10}$$

x	۱	$\frac{1}{2}$
$-\frac{1}{2}$	۱	۷

$$\frac{x - 1}{-\frac{1}{2} - 1} = \frac{\frac{1}{2} - 1}{7 - 1}$$

$$x - 1 = -\frac{3}{4} \times -\frac{1}{6}$$

$$x = \frac{9}{8}$$

$$3 - 1 + \frac{3}{8} - \frac{3}{2} + \frac{9}{10} + \frac{9}{8} = 2/9$$

۱۱۱. گزینه ۳ درست است.

$$x^2 + 2x = -1 \Rightarrow x = -1$$

$$x^2 + 2x = 3 \Rightarrow x = -3, 1$$

$$x^2 + 2x = 24 \Rightarrow x = -6, 4$$

پس $D_f = \{-6, -3, -1, 1, 4\}$ و حداکثر ۵ عضو دارد.

۱۱۲. گزینه ۳ درست است.

$$\lambda + a = -4 - a \Rightarrow a = -6 \Rightarrow y = \lambda - 6 = 2$$

$$b^2 - b = b \Rightarrow b^2 - 2b = 0 \Rightarrow b = 2 = c$$

$$\Rightarrow a + b + c = -2$$

۱۱۳. گزینه ۱ درست است.

دامنه و برد تابع $f = \{(1, 2), (2, 3), (3, 1)\}$ برابرند ولی تابع همانی نیست. اگر $x \in \mathbb{N}$ باشد $-x \notin \mathbb{N}$ ، پس نمی‌تواند $f(x) + f(-x)$ برابر صفر باشد. اگر f تابع ثابت باشد، $f(kx) = f(x)$ است. پس هیچ گزاره‌ای درست نیست.

۱۱۴. گزینه ۲ درست است.

$$100 \times 500 + 100 \times 625 + 100 \times 875 + 74 / 25 \times 1575 = 316943 / 75$$

۱۱۵. گزینه ۳ درست است.

$$2([x] - 2) = [x] + [x] = 2[x] \Rightarrow [x] = 6 \Rightarrow 6 \leq x < 7 \Rightarrow a + b = 6 + 7 = 13$$

۱۱۶. گزینه ۱ درست است.

می‌بایست داخل قدرمطلق به ازاء $x = 2$ برابر صفر شود.

$$2(2) + a = 0 \Rightarrow a = -4$$

به ازاء $x = 0$ مقدار $y = 12$ به دست می‌آید.

$$12 = |0 - 4| + b \Rightarrow b = 8 \Rightarrow 8 + (-4) = 4$$

۱۱۷. گزینه ۲ درست است.

$$\begin{cases} x = 1 \Rightarrow f(3) + f(5) = 2 \\ x = -3 \Rightarrow -3f(5) + f(3) = -6 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 4f(5) = 2 - (-6) = 8 \\ f(5) = 2 \end{cases}$$

۱۱۸. گزینه ۴ درست است.

$$f(x) = ax + b \Rightarrow f(x+1) = a(x+1) + b \Rightarrow 2ax + a + 2b = 4x - 8 \Rightarrow a = 2, b = -5$$

$$g(x) = a'x + b' \Rightarrow g(x) - f(x) = (a' - 2)x + b' + 5 = x + 4 \Rightarrow a' = 3, b' = -1$$

$$\Rightarrow f(2) = 2(2) - 5 = -1, g(3) = 3(3) - 1 = 8 \Rightarrow f(2) \times g(3) = -8$$

۱۱۹. گزینه ۳ درست است.

اگر X_1 و X_2 شاخص بهای مصرف‌کننده در امسال و سال گذشته باشد، داریم:

$$X_1 = 100 + \%30 \times 100 = 130$$

$$X_2 = 130 + \%30 \times 130 = 130 + 39 = 169$$

۱۲۰. گزینه ۲ درست است.

مقادیر مصرفی را در سال پایه و قیمت‌های سال پایه و امسال را در نظر می‌گیریم:

$$\text{شاخص} = \frac{200 \times 2000 + 80 \times 1000000}{200 \times 1000 + 80 \times 150000} = \frac{80400000}{1220000} \sim 6/6$$

$$6/6 \times 100 = 660$$

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۲۱. گزینه ۱ درست است.

- در اواخر دوره مغول
- زبان رایج و رسمی عربی از رواج افتاد
- زبان فارسی رونق یافت.
- از خراسان به عراق
- دانش‌ها از رونق افتاد

۱۲۲. گزینه ۱ درست است.

- در قالب نثر و نظم
- انتهای این مباحث با حکایت و تمثیل به پایان رسیده است.

۱۲۳. گزینه ۲ درست است.

عظام‌لک جوینی و شمس قیس رازی از نثرنویسان معروف هستند که اثر معروفشان تاریخ جهانگشا و المعجم فی معاییر اشعار العجم است.

۱۲۴. گزینه ۲ درست است.

۱۲۵. گزینه ۳ درست است.

ویژگی ادبی نثر است.

۱۲۶. گزینه ۴ درست است.

سه بیت دیگر سخن از معشوق زمینی به میان می‌آورد ولی بیت «۴» سخن از خداوند است.

۱۲۷. گزینه ۳ درست است.

خلاق المعانی ثانی = کلیم کاشانی / خداوندگار معانی تازه شعری = صائب تبریزی

۱۲۸. گزینه ۴ درست است.

گزینه ۱: بها نمی‌داد - نزد افراد آگاه و باسواد قرار نداشت.

گزینه ۲: به زبان ترکی سخن می‌گفتند.

گزینه ۳: هیچ مضمونی در جهان نیست که در شعر صائب نباشد.

۱۲۹. گزینه ۲ درست است.

در گزینه (۲) سه رکن تشبیه بیان شده است:

آب اجل ← اضافه تشبیهی (مشبه و مشبه به)

گلوگیر خاص و عام ← وجه شبه

گزینه ۱: سپهر دیده‌ام (مشبه و مشبه به)

گزینه ۳: گرگ طبع (مشبه و مشبه به)

گزینه ۴: گل صبر (مشبه و مشبه به)

۱۳۰. گزینه ۴ درست است.

گزینه ۱: اژدها ← استعاره مصرحه از اسب

گزینه ۲: کاروان سرا ← استعاره مصرحه از دنیا

گزینه ۳: ستاره تابان ← استعاره مصرحه از معشوق / سپیده شب: استعاره مصرحه از معشوق

۱۳۱. گزینه ۲ درست است.

گزینه ۱: «درخت برومند» استعاره مصرحه از ایرانیان آزاد («ریشه پیوند» اضافه تشبیهی است).

گزینه ۲: نوگل خندان ← استعاره مصرحه / مصراع دوم: استعاره مکینه در «دامان کشیدن خار» وجود دارد.

۱۳۲. گزینه ۳ درست است.

خدنگ غمزه: اضافه تشبیهی
سپر انداختن: کنایه از تسلیم شدن
ناوک: استعاره از مزگان

۱۳۳. گزینه ۴ درست است.

گزینه ۱: می ← جام می (حال و محل یا ظرف و مظهر)
گزینه ۲: عالمی ← مردم عالم (حال و محل یا ظرف و مظهر)
گزینه ۳: خانه ← مردم خانه (حال و محل یا ظرف و مظهر)
گزینه ۴: آب سرم ← آب چشم (اشک) (ذکر کل و اراده جزء)

۱۳۴. گزینه ۴ درست است.

(۱) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
(۲) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
(۳) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
(۴) مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

۱۳۵. گزینه ۱ درست است.

گزینه ۱: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن
گزینه ۲: مستفعلن فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن
گزینه ۳: مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن
گزینه ۴: مستفعلن فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن

۱۳۶. گزینه ۲ درست است.

۱۳۷. گزینه ۳ درست است.

مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع

۱۳۸. گزینه ۴ درست است.

در اوزان دوری باید ۴ رکن هماهنگ باشد.

۱۳۹. گزینه ۳ درست است.

(الف) مستفعلن فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن
(ب) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
(ج) مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن
(د) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
(ه) مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن
(و) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

۱۴۰. گزینه ۱ درست است.

گزینه ۲: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۳: ۲ وزنی است

۱- مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
۲- مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن

گزینه ۴: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعَلن

۱۴۱. گزینه ۲ درست است.

گزینه ۱:

(۱) مفتعلن مفتعلن فاعلن

(۲) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(ب) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

گزینه ۳:

مفتعلن مفتعلن فاعلن

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۴:

مفتعلن مفتعلن فاعلن

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

۱۴۲. گزینه ۲ درست است.

گزینه ۱: فاعلاتن مفاعلن فاعلاتن مفاعلن

گزینه ۲: فعولن فعولن فعولن فعل

گزینه ۳: مفعول مفاعیل فاعلاتن

گزینه ۴: فعلاتن مفاعلن فعلاتن مفاعلن

۱۴۳. گزینه ۴ درست است.

۱۴۴. گزینه ۲ درست است.

۱۴۵. گزینه ۱ درست است.

در گزینه ۲ و ۳ و ۴ مفهوم عدم درک عظمت الهی به وسیله انسان مطرح شده ولی در گزینه ۱ وجود خداوند از زمان بی‌آغاز را مطرح می‌کند.

۱۴۶. گزینه ۴ درست است.

در بیت «د» نمایان شدن موهای سپید بر روی سر، فرارسیدن صبح ناامیدی و پیری قلمداد شده‌است که باز هم باعث بیدار شدن از خواب غفلت نمی‌شود.

۱۴۷. گزینه ۳ درست است.

در گزینه ۲، «خَلَد» یعنی فرورود و زخمی سازد. در گزینه ۳، سرو پای در گل و وابسته به دنیا تصویر شده‌است که این وابستگی مایه ریشخند و سرافکنندگی است.

۱۴۸. گزینه ۱ درست است.

«گفت برادر نیز دوست به»: گفت برادر نیز بهتر است که دوست انسان باشد؛ یعنی دوستی و رفاقت مفهومی است که حتی برادری و همخونی هم نمی‌تواند جایش را بگیرد.

۱۴۹. گزینه ۳ درست است.

در بیت گزینه ۳، شاعر می‌خواهد به کمک نوشتن از سوز دل خلاصی یابد، برخلاف سه بیت دیگر که سوز و آتش عشق مطلوب شاعر است.

۱۵۰. گزینه ۲ درست است.

در گزینه ۲، عاشق، راضی به رضای دوست است اما در بیت‌های دیگر این مضمون دیده‌می‌شود که عاشق فقط به وجود معشوق راضی است و هیچ‌چیز دیگر نمی‌جوید.

تاریخ (۲)

۱۵۱. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۴ صفحه ۱۵۶

یکی از هنرهای ممتاز و برجسته عصر صفویان هنر فلزکاری بود. در این دوره استفاده از فولاد توسعه بیشتری یافت و ظرافت، خلاقیت و زیبایی در خلق آثار هنری مورد توجه بیشتر هنرمندان این رشته قرار گرفت. بر روی بسیاری از آثار فلزی این دوره، اشعار زیبا و سخنان نغزی خوشنویسی شده است. یکی از ویژگی‌های فلزکاری عصر صفوی، طلاکاری روی فلزات است. این آثار به جز جنبه هنری، موجب رونق تجارت و کسب و کار نیز بودند.

۱۵۲. گزینه ۳ درست است.

درس ۱۴ صفحه ۱۵۴

هنر نگارگری در دوره شاه عباس اول به اوج شکوفایی خود رسید. در این دوره نقاش بزرگی به نام آقارضا عباسی با طرح‌ها و نوآوری‌های بی‌نظیرش، مکتب اصفهان را پایه‌گذاری کرد. مهم‌ترین نوآوری رضا عباسی در نگارگری این بود که زندگی روزمره عموم مردم و فعالیت‌های اصناف و پیشه‌وران را به تصویر می‌کشید.

۱۵۳. گزینه ۲ درست است.

درس ۱۳ صفحه ۱۴۶

پرتغالی‌ها نخستین اروپاییانی بودند که از طریق راه‌های دریایی جدید به اقیانوس هند و خلیج فارس رسیدند. پس از آنها انگلیسی‌ها، فرانسوی‌ها و هلندی‌ها نیز از راه رسیدند. شاه عباس اول به انگلیسی‌ها، فرانسوی‌ها و هلندی‌ها اجازه داد در خلیج فارس برای خود پایگاه‌های تجاری برپا کنند. وی به انگیزه بهره‌برداری از دانش نظامی و فنی اروپاییان و نیز به منظور توسعه تجارت خارجی کوشید تا مناسبات دوستانه‌ای با کشورهای اروپایی برقرار کند.

۱۵۴. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۲ صفحه ۱۳۰

هجوم ویرانگر چنگیزخان مغول به ایران که با ویرانی شهرها و نابودی بسیاری از آثار فرهنگی و هنری همراه بود، برای مدتی فعالیت‌های معماری را متوقف و کند کرد. اما دیری نپایید که جانشینان او تحت تأثیر فرهنگ و هنر ایرانی - اسلامی و با راهنمایی و تشویق فرهیختگان ایرانی به هنر و معماری تمایل نشان دادند و به بازسازی ویرانی‌ها، برپا ساختن شهرها و پدید آوردن آثار هنری پرداختند. ویژگی مهم معماری این دوره، ایجاد بناهای عظیم، ساختن گنبدها، طاق‌ها، ایوان‌ها و مناره‌های بلند و تزیین ساختمان‌ها با گچ بری و کاشی‌کاری به شیوه‌های گوناگون بود. در این دوره همچنین از ترکیب آجر و کاشی نیز برای تزیین و زیباسازی بناها استفاده می‌شد.

۱۵۵. گزینه ۳ درست است.

درس ۱۱ صفحه ۱۱۴

اختلاف سیاسی و درگیری حکومت خوارزمشاهی با خلافت عباسی، از یک سو موجب تفرقه و تضعیف قدرت جهان اسلام شد و از سوی دیگر سبب گردید که سلطان محمد خوارزمشاه از تهدیدات قدرت نوظهور مغول‌ها غافل بماند.

۱۵۶. گزینه ۴ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۱۱۰

در دوره سلجوقی تجارت داخلی و خارجی ایران به طور چشمگیری رشد کرد. گسترش قلمرو، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل و نقل و وجود نظام دیوانی کارآمد از جمله عواملی بودند که به رشد تجارت کمک کردند.

۱۵۷. گزینه ۲ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۱۰۸

بافت مذهبی جمعیت شهری و روستایی این دوره را عمدتاً اهل تسنن تشکیل می‌دادند. به جز اهل تسنن، شیعیان دوازده امامی (امامیه) نیز در شهرهای ایران پراکنده بودند و در برخی نقاط، اکثریت داشتند. در برخی شهرهای ایران سادات علوی نیز

زندگی می کردند. بیهق (سبزوار)، ری، گرگان، ساری و قم از جمله مهم ترین مراکز شیعه نشین ایران بودند. پیروان مذهب اسماعیلیه نیز در شهرها و روستاهای ایران پراکنده بودند. این گروه، مهم ترین مخالفان خلافت عباسی و دو حکومت غزنوی و سلجوقی بودند و به همین دلیل همیشه از سوی این حکومتها مورد تعقیب و آزار قرار داشتند.

۱۵۸. گزینه ۳ درست است.

درس ۹ صفحه ۹۶

ایرانیان از گذشته های دور به خردورزی و علم دوستی شهرت داشتند. از ابتدای ورود اسلام به ایران، برخی از ایرانیانی که مسلمان شدند، به تدوین و ترویج معارف اسلامی، شامل علوم قرآنی، حدیث، فقه و کلام اهتمام ورزیدند. پس از آنکه در سده های سوم و چهارم هجری جمعیت کثیری از مردم ایران مسلمان شدند، توجه به علوم و معارف اسلامی فزونی یافت.

۱۵۹. گزینه ۳ درست است.

درس ۸ صفحه ۹۹

عوامل مؤثر در اسلام آوردن ایرانیان عبارتند از: اسلام دینی جهانی است و تمام مردم جهان مخاطب آن به شمار می روند. پیام برادری و برابری اسلام و سادگی مناسک و آداب اسلامی، از جمله جذابیت های این دین برای ایرانیان بود. ساکنان ایران، خواه زرتشتی و خواه مسیحی و یهودی، یکتاپرست و معتقد به بهشت و جهنم و ظهور منجی بودند؛ بنابراین، درک و پذیرش جهان بینی توحیدی و پیام مکتب اسلام، برای آنان چندان دشوار و ناخوشایند نبود. مهاجرت گسترده اعراب مسلمان به ایران، زمینه ساز آشنایی تدریجی ایرانیان با اسلام و گرویدن به آن شد.

۱۶۰. گزینه ۳ درست است.

درس ۷ صفحه ۷۲

در عبارت سوم دقیقاً همان جمله کتاب آمده است و به همین دلیل نسبت به سایر گزینه ها دقیق تر و جامع تر بیان شده است. منظور از نهضت ترجمه، جنبش اقتباس و انتقال آثار علمی و فرهنگی تمدن های ایران، یونان، مصر و هند به عالم اسلامی و ترجمه آنها به زبان عربی در دوره عباسیان بود. نهضت ترجمه تأثیر بسیار زیادی در پیشرفت های علمی و فکری و شکوفایی تمدنی مسلمانان داشت.

۱۶۱. گزینه ۲ درست است.

درس ۷ صفحه ۷۰

پیشینه تأسیس دیوان در دوران اسلامی به زمان عمر بن خطاب، خلیفه دوم باز می گردد. او به پیشنهاد هرمزان، یکی از فرماندهان اسیر ایرانی، دیوان جند را در مدینه تشکیل داد.

۱۶۲. گزینه ۱ درست است.

درس ۶ صفحه ۶۳

با اوج گیری مخالفت و مبارزه با حکومت اموی در اوایل قرن دوم هجری، خاندان عباسی شبکه منظمی از داعیان (مبلغان) را به وجود آورد. که به صورت سری فعالیت می کرد. این داعیان، کانون فعالیت های خود را مناطق دور از مرکز خلافت، به خصوص خراسان که گرفتار درگیری قبیله های مهاجر عرب بود، قرار داده بودند. تبلیغات داعیان عباسی بسیار زیرکانه و حساب شده بود. آنان نخست، معایب حکومت بنی امیه و ظلم و ستم امویان به اهل بیت پیامبر را بیان می کردند و سپس بدون اسم بردن از فرد خاصی، مردم را به حکومت آل محمد فرا می خواندند.

۱۶۳. گزینه ۲ درست است.

درس ۵ صفحه ۵۱

در هر حال، اعراب مسلمان طی نبردهایی، لشکریان رومی را شکست دادند و شهرهای مصر را یکی پس از دیگری به جنگ و یا به صلح گشودند. بررسی پیمان های صلح مصریان با مسلمانان در منابع تاریخی، نشان می دهد که محتوای پیمان های مذکور شباهت زیادی به قرار داد صلح بیت المقدس دارد. فتوحات مسلمانان در مصر، بیشتر نتیجه مقاومت نکردن مردم آن سرزمین در برابر سپاه اسلام بود.

۱۶۴. گزینه ۱ درست است.

درس ۴ صفحه ۳۰

از آنجا که مرجع سیاسی قدرتمندی در یثرب وجود نداشت تا به اختلاف‌ها رسیدگی کند و مانع دشمنی و نزاع شود، هر گاه جنگی میان دو یا چند قبیله پیش می‌آمد برای مدت طولانی ادامه می‌یافت.

۱۶۵. گزینه ۳ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۷

مورخ در تاریخ‌نگاری روایی، روایت‌های مختلف و متعدد درباره موضوع واحد را با آوردن اسناد، ذکر می‌کند. مهم‌ترین ویژگی این نوع تاریخ‌نگاری در این بود که تاریخ‌نگاران، بدون هیچ دخل و تصرفی در روایت‌ها عیناً آنها را ذکر می‌کردند. تاریخ‌نگاری روایی در آغاز برای ثبت و ضبط سخنان و سیره پیامبر و صحابه ایشان بکار می‌رفت.

جغرافیا (۲)

۱۶۶. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۱۳۹

در این نوع نظام، بخش اعظم کشور به صورت تک ساخت است؛ فقط یک یا چند بخش کوچک به صورت ناحیه‌ای و خودمختار اداره می‌شوند و مناطق خودمختار اختیارات سیاسی و اجرایی ویژه‌ای در ناحیه خود دارند. نظام سیاسی کشورهای عراق، جمهوری آذربایجان و انگلستان از این نوع است.

۱۶۷. گزینه ۳ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۱۳۸

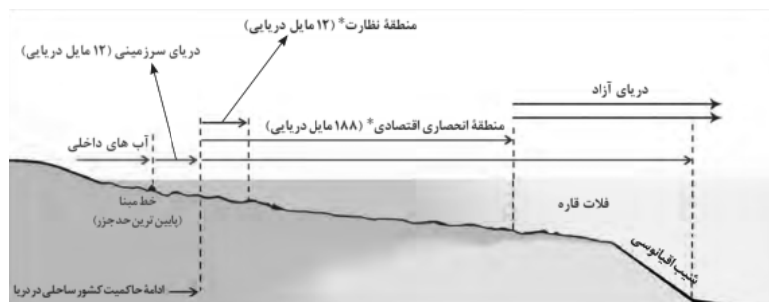
نظام سیاسی تک ساخت از اروپا به دیگر نقاط جهان راه یافته و کشور فرانسه از پیش گامان این الگوست. در این نوع نظام سیاسی، کشور به واحدهای سیاسی و اداری کوچک‌تر مانند استان و شهرستان تقسیم می‌شود اما حکومت مرکزی حدود اختیارات آنها را تعیین می‌کند. در این نوع نظام اختیارات محلی محدود و نظام قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری متمرکز است.

۱۶۸. گزینه ۲ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۱۳۴

مرزها در روابط یک کشور با کشورهای همسایه تأثیرگذارند و می‌توانند عاملی برای ثبات و آرامش یا اختلاف و منازعه باشند. به همین دلیل، حساسیت زیادی نسبت به مرزها وجود دارد و نظارت و مراقبت ویژه‌ای بر آنها اعمال می‌شود.

۱۶۹. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۱۳۱

خط مبنا پایین‌ترین حد جزر در دریاست. به آب‌های پشت خط مبنا (به طرف ساحل) آب‌های داخلی می‌گویند که کشور مجاور دریا مالک آنهاست. از خط مبنا به سمت دریا تا حدود ۱۲ مایل دریایی (هر مایل دریایی برابر با ۱۸۵۲ متر است) دریای سرزمینی نامیده می‌شود که آن هم متعلق به کشور مجاور دریاست اما سایر کشورها در آن منطقه حق عبور و مرور بدون ضرر را دارند.

۱۷۰. گزینه ۲ درست است.

درس ۹ صفحه ۱۲۴

ایدئولوژی حکومت‌ها بر فضای جغرافیایی تأثیر می‌گذارد؛ بانوان در فضای مخصوص خود به راحتی و با رعایت موازین شرعی و دینی ورزش و تفریح می‌کنند. ساختن این نوع فضاهای جغرافیایی تجلی ایدئولوژی اسلامی و توجه به ارزش‌های دینی در حکومت اسلامی است.

۱۷۱. گزینه ۱ درست است.

درس ۹ صفحه ۱۲۰

هر ناحیه سیاسی دارای مرز و قلمرویی است. خطوط مرزی حد اعمال اراده سیاسی یک نظام مدیریت یا حکومت هستند. به عبارت دیگر، از آن حد به بعد، مدیریت و اراده سیاسی نهاد فرمانروایی، قابلیت اعمال و اجرا ندارند.

۱۷۲. گزینه ۳ درست است.

درس ۸ صفحه ۱۱۰

در بین روش های مختلف حمل و نقل (زمینی، هوایی و دریایی)، حمل و نقل دریایی جایگاه ویژه و ممتازی دارد؛ به طوری که حدود نود درصد تجارت جهانی از نظر وزن کالاهایی که جابه‌جا می‌شوند، از طریق حمل و نقل دریایی و توسط کشتی‌ها صورت می‌گیرد. حمل و نقل دریایی به دلیل پایین تر بودن هزینه‌ها با وجود وزن زیاد کالاهای جابه‌جا شده و نیز قابلیت جابه‌جایی کالا تا مسافت‌های دوردست، بر دیگر شیوه‌های حمل و نقل برتری دارد.

۱۷۳. گزینه ۴ درست است.

درس ۸ صفحه ۱۰۸

معمولاً، کشورها برای اینکه تأثیرات منفی تجارت خارجی (صادرات و واردات) را بر صنایع و اقتصاد خود کاهش دهند و به رونق و توسعه اقتصادی دست یابند، کارهایی انجام می‌دهند. برخی از این کارها عبارت‌اند از: وضع تعرفه‌های گمرکی و مالیات بر کالاهای وارداتی، محدود یا ممنوع کردن واردات برخی کالاها در دوره‌های زمانی خاص، تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی — تجاری منطقه‌ای و ایجاد مناطق آزاد تجاری.

۱۷۴. گزینه ۲ درست است.

درس ۷ صفحه ۹۶

ویژگی‌های صنایع نو عبارتند از: این صنایع عمدتاً بر محور فناوری پیشرفته و استفاده از متخصصان و محققان قرار دارند. پیشرفت آنها بر مبنای نوآوری و رقابت است (برای مثال، تولیدکنندگان گوشی‌های تلفن همراه هر ساله گزینه‌های جدیدی به مدل‌های قبلی اضافه می‌کنند تا از سازندگان دیگر جلو بیفتند و در رقابت، سود بیشتری نصیب خود کنند). این صنایع ناگزیر به برقراری ارتباط با فناوری‌های روز دنیا و صادر کردن کالاهای تولید شده به کشورهای دیگر جهان‌اند.

۱۷۵. گزینه ۴ درست است.

درس ۴ صفحه ۹۲

عبارت صحیح گزینه ۴ به این صورت می‌باشد: از نظر کارشناسان محیط زیست، در کشت تک محصولی، به دلیل اینکه مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می‌یابند، خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است. به علاوه استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت‌کش‌های شیمیایی در این مزارع نیز به محیط زیست این نواحی آسیب می‌رساند.

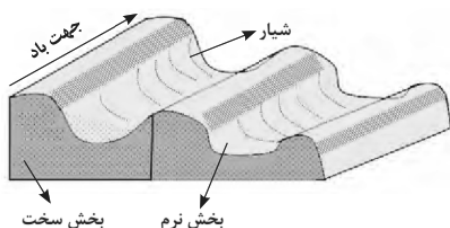
۱۷۶. گزینه ۱ درست است.

درس ۱ صفحه ۵

ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و براساس طرز تفکر یک جغرافی‌دان و شیوه کار او صورت می‌گیرد. انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان بستگی دارد. این معیارها ممکن است «عوامل طبیعی» یا «عوامل انسانی» باشد.

۱۷۷. گزینه ۳ درست است.

درس ۴ صفحه ۴۷

برجسته‌ترین کلوت‌ها در غرب بیابان لوت در منطقه شهداد در استان کرمان وجود دارد و از جاذبه‌های طبیعی منطقه برای گردشگران داخلی و خارجی است. کلوت یا یاردانگ در رسوبات نرم به جامانده از دریاچه‌های قدیم پدید می‌آید. طی میلیون‌ها سال، باد شیارهایی موازی و U شکل در این رسوبات ایجاد می‌کند. به تدریج بخش نرم را با خود می‌برد و بخش‌های سخت‌تر باقی می‌مانند.

۱۷۸. گزینه ۳ درست است.

درس ۳ صفحه ۲۳

همه بخش‌های زمین در مدت زمان مساوی انرژی خورشید را دریافت نمی‌کنند. مایل بودن محور زمین بر مدار گردش انتقالی آن به دور خورشید موجب می‌شود که طی حرکت وضعی و انتقالی، وسعت منطقه روشن و تاریک و طول روز و شب و فصول مختلف سال در نواحی مختلف و در نیمکره شمالی و جنوبی متفاوت باشد.

۱۷۹. گزینه ۳ درست است.

درس ۲ صفحه ۱۶

در اثر فعالیت‌های انسانی یا عوامل طبیعی ممکن است ویژگی‌های خاص یک ناحیه از بین برود و وسعت آن کم یا زیاد شود؛ برای مثال، مهاجرت روستاییان از یک ناحیه یا وقوع خشکسالی، وسعت یک ناحیه کشاورزی را کاهش می‌دهد یا ممکن است به کلی آن ناحیه را به ناحیه‌ای غیر کشاورزی تبدیل کند.

۱۸۰. گزینه ۲ درست است.

درس ۱ صفحه ۴

هر مکان در روی زمین ویژگی‌هایی دارد. همچنین میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد که آن مکان را از سایر مکان‌ها متفاوت می‌سازد.

جامعه‌شناسی (۲)

۱۸۱. گزینه ۴ درست است.

دیدگاه دوم: گروهی دیگر جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. در این دیدگاه جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آنهاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند. از این دیدگاه، جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

۱۸۲. گزینه ۱ درست است.

- فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه، نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.
- فرهنگ جهانی باید روحیه تعهد و مسئولیت را در انسان‌ها ایجاد کند تا زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان شمول را فراهم آورد.
- فرهنگ جهانی باید دارای دو سطح از عقلانیت باشد؛ فرهنگ جهانی باید توانایی پاسخ به پرسش‌های ثابت بشر و پرسش‌های متغیر را داشته باشد و براساس عقاید و ارزش‌های بنیادین خود، به این پرسش‌ها و نیازهای متغیر پاسخ مناسب بدهد.

۱۸۳. گزینه ۳ درست است.

- استعمار نو پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال طلبانه کشورهای مستعمره، طی قرن بیستم به وجود آمد.
- در استعمار نو، استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند.
- استعمار اروپایی در سده هفدهم و هجدهم میلادی بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت را برپا کرد.
- در استعمار فرانو، استعمارگران بیش از ابزارهای نظامی، سیاسی و اقتصادی از ابزارهای فرهنگی و علمی به ویژه رسانه‌ها و فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند.

۱۸۴. گزینه ۲ درست است.

- تفاوت راهبردی استبداد قومی با استبداد استعماری این است که استبداد قومی با وجود اینکه دارای هویتی غیراسلامی بود به دلیل اینکه پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد و می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند. در مقابل، استبداد استعماری به دلیل

اینکه در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.

- در دوران خلافت، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای جاهلی دوباره در جامعه اسلامی نمایان شد.

۱۸۵. گزینه ۲ درست است.

- وقتی روشنگری به شناخت حسی و تجربی محدود شود، نوعی علم تجربی سکولار پدید می‌آورد. این علم، توان داوری درباره ارزش‌ها و آرمان‌های انسانی را ندارد (زیرا این پدیده‌ها حسی نیستند) و صرفاً به صورت دانش ابزاری، در خدمت اهداف دنیوی انسان قرار می‌گیرد.

- رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، سبب پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است که از آن با عنوان پروتستانتیسم یاد می‌شود.

۱۸۶. گزینه ۱ درست است.

- فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در دوران رنسانس، پادشاهان و قدرت‌های محلی به عنوان رقیبان دنیا طلب کلیسا، فرصت بروز و ظهور پیدا کنند.

- جنگ‌های صلیبی، مواجهه اروپاییان با مسلمانان و بالاخره فتح قسطنطنیه، زمینه‌های فرو ریختن اقتدار کلیسا را فراهم کرد.

- دنیاگرایی رایج در سطح هنجارها، رفتارها و زندگی مردم، زمینه گسترش فلسفه‌های روشنگری را فراهم آورد.

۱۸۷. گزینه ۴ درست است.

پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار: زوال تدریجی قدرت کلیسا منجر به حاکمیت فئودال‌ها و اربابان بزرگ (کنت‌ها و لردها) شد. در نهایت، با انقلاب فرانسه دولت‌هایی شکل گرفتند که به طور رسمی جدایی خود را از دین اعلام کردند. این دولت‌ها بر خلاف حکومت‌های گذشته، خود را نه با هویتی دینی بلکه با ویژگی‌های جغرافیایی، تاریخی و خصوصاً نژادی و قومی می‌شناختند. دولت - ملت‌های جدید از این طریق پدید آمدند.

۱۸۸. گزینه ۴ درست است.

اقتصاد سرمایه‌محور در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود ولی به تدریج، انباشت ثروت، پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چند ملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست.

۱۸۹. گزینه ۳ درست است.

- نظریه پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند و مخالف هر نوع مداخله دولت در اقتصاد بودند.

- لیبرالیسم اولیه بیشتر رویکردی فردی و اقتصادی داشت، به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود.

- لیبرالیسم اولیه با تکیه بر شعار آزادی و به ویژه آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت.

۱۹۰. گزینه ۱ درست است.

دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند. از نظر این گروه، مشکل کشورهای فقیر نه فقط ضعف اقتصادی و صنعتی بلکه خودباختگی فرهنگی آنهاست.

۱۹۱. گزینه ۲ درست است.

سرمایه‌داران با وجود آسیب‌هایی که می‌بینند، با استفاده از ابزارهایی که دارند، فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقشار ضعیف و تولیدکنندگان خرد انتقال می‌دهند؛ به همین دلیل، بحران اقتصادی اغلب با چالش فقر و غنا پیوند می‌خورد و بر دامنه آن افزوده می‌شود.

۱۹۲. گزینه ۴ درست است.

- در فرهنگ قرون وسطی، کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا معتبرترین راه شناخت جهان بود و شناخت از راه عقل و

تجربه نادیده گرفته می‌شد.

- در دوران رنسانس، این روش معرفتی مورد تردید قرار گرفت و به تدریج به بحران معرفتی انجامید.

۱۹۳. گزینه ۲ درست است.

- رونق بخشیدن بازار معنویت‌های کاذب و دروغین: بحران معنویت

- افول روشنگری و شکل‌گیری جریان‌های پُست مدرن: بحران معرفتی

- ناتوانی جهان غرب برای توجیه حضور جهانی خود: بحران معرفتی

- فراخوانده شدن مهاجران ساکن کشورهای غربی به سوی هویت دینی خود: بحران معنویت

۱۹۴. گزینه ۳ درست است.

بحران معرفتی جدید هنگامی آغاز شد که محدودیت‌های علمی دانش تجربی و همچنین وابستگی آن به معرفت‌های

غیرتجربی و غیرحسی آشکار شد. در نیمه اول قرن بیستم، با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داوری‌های

ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد.

۱۹۵. گزینه ۳ درست است.

- فقاہت به معنای شناخت عمیق احکام الهی و پیروی از آنهاست.

- اقدامات سیدجمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او در دیگر کشورهای اسلامی، نمونه‌هایی از این حرکت‌ها در

جهان اسلام است.

۱۹۶. گزینه ۴ درست است.

بیدارگران نخستین، با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند.

۱۹۷. گزینه ۱ درست است.

با شکل‌گیری استعمار و نفوذ دولت‌های غربی در کشورهای اسلامی، جریان اجتماعی دیگری به موازات نخستین

بیدارگران اسلامی شکل گرفت. نسل اول این جریان به منورالفکران و نسل دوم آن به روشنفکران شهرت یافتند.

۱۹۸. گزینه ۱ درست است.

نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند، بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را فرصت می‌دانستند.

۱۹۹. گزینه ۳ درست است.

عبارت سوم:

- در فرهنگ مدرن، سکولاریسم به صورت آشکار مطرح شد. در این فرهنگ، گرایش‌ها و رفتارهای دینی تنها با توجیه

دنیوی امکان مطرح شدن دارند.

۲۰۰. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱: نخستین بحران اقتصادی در سال ۱۸۲۰ میلادی در انگلستان به وجود آمد.

گزینه ۳: جوامع سوسیالیستی با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار می‌دادند.

گزینه ۴: وقوع دو جنگ بزرگ جهانی در نیمه اول قرن بیستم، خطا بودن نظریه کنت را نشان می‌دهد.

فلسفه

۲۰۱. گزینه ۲ درست است.

این بیت اشاره به میزان تلاش و کوشش انسان برای رسیدن به هدف و آرزو را بیان می‌دارد نه صرفاً دستیابی به آن را. در

تفکر فلسفی هم؛ تلاش برای پاسخ به سؤالات اساسی انسان مدنظر است و این انسان تلاشگر مصداق «موج زخودرفته» اقبال

لاهوری است. درس ۱ صفحه ۶

۲۰۲. گزینه ۳ درست است.

اگر انسانی از مرحله اول تفکر عبور کرد و با جدیت و پیوسته به پرسش‌های دسته دوم پرداخت وارد تفکر فلسفی شده است و همین که وارد این وادی شد و چنین پرسش‌هایی را جدی گرفته و به دنبال یافتن پاسخ برآمده در حال تمرین تفکر فلسفی است. در تفکر فلسفی مهم تلاش برای یافتن پاسخ است نه لزوماً به پاسخ رسیدن. درس ۱ صفحه ۵

۲۰۳. گزینه ۳ درست است.

این دو دیدگاه که در فلسفه علوم اجتماعی شکل گرفته، تأثیر زیادی در شیوه بررسی مسائل اجتماعی توسط جامعه‌شناسان دارد. درس ۲ صفحه ۱۶

۲۰۴. گزینه ۱ درست است.

اندیشیدن فیلسوفانه، غور در باورهای مربوط به زندگی است. آموختن چرایی (رد گزینه ۳ و ۴) و یافتن دلایل درستی یا نادرستی باورها؛ (رد گزینه ۲) پذیرفتن باورهای درست و کنار گذاشتن باورهای نادرست. در این صورت بنیان‌های فکری خود را می‌سازیم و به آزاداندیشی می‌رسیم و شخصیتی مستقل کسب می‌کنیم. درس ۳ صفحه ۲۱

۲۰۵. گزینه ۲ درست است.

می‌گویند لفظ فلسفه را اولین بار او (فیثاغورس) به کار برد. رد گزینه (۱ و ۴) او (پارمنیدس) برای نخستین بار به «مفهوم بودن» و «شدن» که از مفاهیم اصلی فلسفه هستند توجه دقیق کرده و تفاوت آن دو را ذکر کرده است. (رد گزینه ۳) درس ۴ صفحه ۳۱ و ۳۲

۲۰۶. گزینه ۱ درست است.

کاوش و جست‌وجوی من برای شناخت کسانی که ادعای دانشمند بودن می‌کنند و جدا کردن آنها از کسانی که دانشمند حقیقی هستند، سبب شده که گروه بزرگی به غلط مرا «دانا» بنامند. درس ۵ صفحه ۴۰

۲۰۷. گزینه ۳ درست است.

تحت تأثیر اندیشه‌های سوفسطائیان، اخلاق و فضیلت میان مردم کم‌رنگ شده بود و بسیاری از مردم به دنبال حق جلوه دادن باطل بودند. در چنین شرایطی که جامعه آن از حقیقت و فضیلت فاصله می‌گرفت و حق‌طلبی در سایه جدل و سخن‌وری ماهرانه کم‌رنگ می‌شد، سقراط پرچم علم و فضیلت را برافراخت. مغالطه و جدل روش سوفسطائیان بود نه از عوامل قیام سقراط. درس ۵ صفحه ۳۷

۲۰۸. گزینه ۱ درست است.

درس ۶ صفحه ۴۶

۲۰۹. گزینه ۴ درست است.

همین که با فردی صحبت می‌کنیم، یا آبی می‌نوشیم و یا ... گویای آن است که به امکان شناخت خود پی برده‌ایم. درس ۶ صفحه ۴۷

۲۱۰. گزینه ۳ درست است.

گزینه ۱ مطابق است با قاعده دوم (از هر علتی هر معلولی پدید نمی‌آید). گزینه ۲ مطابق است با قاعده سوم (اصل یکسان عمل کردن طبیعت) گزینه ۴ مطابق است با قاعده اول که پدیده‌ها خود به خود به وجود نمی‌آیند. درس ۷ صفحه ۵۲

۲۱۱. گزینه ۲ درست است.

عقل قادر است بدون استفاده از یافته‌های تجربی (رد گزینه ۱) و صرفاً با تفکر و چینش استدلال، به حقایقی برسد و دانش‌هایی را پایه‌گذاری کند. به این قبیل دانش‌ها «شناخت عقلی» می‌گوییم. بسیاری از دانستنی‌های ریاضی از این قبیل هستند. (رد گزینه ۳) فلسفه نیز همین‌گونه است. دانستنی‌های این دانش از طریق حواس و تجربه به دست نمی‌آیند بلکه فقط از طریق تعقل محض به دست می‌آید. مثلاً ذات و صفات خدا را نمی‌توان با حس و تجربه درک کرد. (رد گزینه ۴) درس ۷ صفحه ۵۳ و ۵۴

۲۱۲. گزینه ۴ درست است.

بی‌مهری به تفکر عقلی، اشکالات نظری متعددی را پدید آورد. یکی از این اشکالات، محدودیت‌های روش تجربی بود که نمی‌توانست پاسخ‌گوی سؤال‌های مهم انسان باشد. هم‌چنین ناتوانی تجربه در دستیابی به همه خصوصیات اشیاء قطعیت احکام تجربی را از میان می‌برد. درس ۸ صفحه ۶۶

۲۱۳. گزینه ۱ درست است.

در نظر بیکن فیلسوفان گذشته با دنباله‌روی از ارسطو، بیشتر بر استدلال عقلی تکیه کرده بودند و همین امر سبب شده بود که علوم تجربی در خرافات و تعصب‌های بی‌جا محصور بماند و پیشرفت نکند. درس ۸ صفحه ۶۴

۲۱۴. گزینه ۳ درست است.

فیلسوفانی مانند افلاطون و ارسطو برای انسان دو بعد روحی و مادی قائل‌اند ولی حقیقت انسان را همان روح و نفس وی می‌دانند. (رد گزینه ۱) روح و جسم با یکدیگر هستند اما روح از قوانین فیزیکی آزاد است. مانند بدن از آن تبعیت نمی‌کند. (رد گزینه ۲) از نظر ماتریالیست‌ها انسان یک ماشین مادی بسیار پیچیده است، نه چیزی فراتر از آن (رد گزینه ۴) درس ۹ صفحه ۷۳ و ۷۴

۲۱۵. گزینه ۱ درست است.

از نظر ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها، چون تفاوت واقعی میان انسان و سایر حیوانات وجود ندارد، نمی‌توان برای انسان ارزش ویژه‌ای قائل شد. درس ۹ صفحه ۷۵

۲۱۶. گزینه ۲ درست است.

از منظر این مکتب فلسفی انسان باید با اختیار و اراده خود، این ظرفیت را به فعلیت برساند و با ایمان و عمل این مسیر را طی کند. درس ۹ صفحه ۶۷

۲۱۷. گزینه ۱ درست است.

ابن‌سینا معتقد بود که روح غیرمادی ظرفیت کسب علم از طریق تفکر را دارد. اگر افلاطون هم معتقد بود گزینه جواب محسوب می‌شد. افلاطون، ارسطو، ابن‌سینا، دکارت و بسیاری دیگر از فلاسفه گفته‌اند انسان حقیقتی دو بعدی دارد. درس ۹ صفحه ۶۵

۲۱۸. گزینه ۱ درست است.

با کمک حواس پنج‌گانه با عالم طبیعت آشنا می‌شویم. از طریق درون‌نگری بدون واسطه و به صورت حضوری درباره روح و روان به شناخت می‌رسیم. درس ۷ صفحه ۴۶ و ۴۸

۲۱۹. گزینه ۴ درست است.

انسان ذاتاً متفکر است و درباره خود، آغاز و انجام جهان، هدف زندگی و غایت هستی می‌پرسد. همین پرسش‌گری ورود به دنیای فلسفه و فلسفه‌ورزی است. درس ۴ صفحه ۲۷

۲۲۰. گزینه ۳ درست است.

تصورات و تصدیقات همان اندوخته‌های ذهنی ما می‌باشند. درس ۱ صفحه ۵

۲۲۱. گزینه ۲ درست است.

پژوهش‌های تجربی، تاریخی، نقلی، ذوقی و ادبی به حوزه‌های علوم طبیعی، تاریخ، دین، ادبیات و عرفان تعلق دارند و نمی‌توانند در حوزه مسائل فلسفی کارایی داشته باشند. درس ۱ صفحه ۹

۲۲۲. گزینه ۱ درست است.

برای کشف حقیقت ابتدا باید زنجیره‌های عادات نابخردانه را پاره کرد. آنگاه به تدریج زندگی را بر زیربنایی محکم استوار نمود و پس از طی این مقدمات پشتوانه خرد و فهم عقلانی اندیشید. درس ۴ صفحه ۲۹

۲۲۳. گزینه ۳ درست است.

اطلاعات امروز ما به هیچ‌وجه نمی‌تواند تاریخ دقیقی از آغاز فلسفه ارائه دهد؛ ما تنها می‌توانیم براساس آثار باقی مانده، گزارشی اجمالی از دورترین اندیشه‌های فلسفی ارائه کنیم. درس ۳ صفحه ۱۷

۲۲۴. گزینه ۱ درست است.

فارابی و ابن‌سینا برای شناخت وحیانی اعتبار خاص قائل بودند. ابن‌سینا در یکی از کتاب‌های خود به طور دقیق معرفت‌شهودی را توضیح می‌دهد اما از ارتباط آن با فلسفه و استدلال‌های فلسفی سخنی نمی‌گوید. درس ۸ صفحه ۵۴

۲۲۵. گزینه ۳ درست است.

به نظر کانت، انسان آنچه را که از طریق حس به او می‌رسد، در قالب مفاهیمی مانند زمان، مکان و علیت قرار می‌دهد و درک می‌کند. درس ۸ صفحه ۵۷

روان‌شناسی

۲۲۶. گزینه ۴ درست است.

مثال، روش خرد کردن مسئله، مهارت حل مسئله را افزایش می‌دهد، نمونه‌ای از پیش‌بینی است. با آموزش این مهارت، حل مسئله تحت کنترل قرار می‌گیرد.

۲۲۷. گزینه ۴ درست است.

- روش علمی: یکی از روش‌های کسب شناخت است. ممکن است در پاسخ به یک سؤال، چهار فرد با چهار روش ذکر شده به یک مقصد برسند، اما آنچه مهم است این است که هیچ یک نمی‌توانند بر درستی روش خویش و انکار روش‌های دیگران اصرار بورزند.

- یافته‌های به دست آمده از روش علمی، خصوصی و شخصی نیست، بلکه هر فردی، در صورت رعایت ضوابط علمی، می‌تواند یافته‌های دیگران را تکرار کند.

۲۲۸. گزینه ۲ درست است.

- رشد هیجانی در انسان نسبت به حیوانات، به دلیل آگاهی بیشتر و برقراری تعامل با محیط بازتر و متنوع‌تر، رشد یافته‌تر است.

- بازی کودکان در سنین بالاتر قاعده‌مندتر می‌شود و مشترکاً بازی می‌کنند. این تغییر، بیانگر رشد اجتماعی آنهاست.

- رشد درک اخلاقی دربرگیرنده آن دسته از قوانین و مقررات اجتماعی و اصول که تعیین می‌کنند انسان‌ها در رابطه با دیگران چگونه باید رفتار کنند.

۲۲۹. گزینه ۳ درست است.

یکی از تفاوت‌های مهم دوره نوجوانی با دوره کودکی این است که نوجوانان به دنبال چگونگی تقویت حافظه خود هستند؛ به عبارت دیگر می‌خواهند چگونگی به حافظه سپردن اطلاعات را فرا بگیرند به این نوع مهارت آموزی فراحافظه می‌گویند. این تلاش در دوره کودکی وجود ندارد.

۲۳۰. گزینه ۱ درست است.

در پدیده آماده سازی، ارائه پیشین محرک، دریافت بعدی را آسان می‌کند.

۲۳۱. گزینه ۱ درست است.

همیشه باید برای مقابله با زلزله آمادگی داشته باشید. در این مثال منتظر وقوع یک رویداد هستیم، ولی نمی‌دانیم چه زمانی به وقوع خواهد پیوست. آیا مردم اهمیت زلزله را نمی‌دانند؟ در پاسخ باید بگوییم می‌دانند اما چون خسته می‌شوند بعد از چند روز گوش به زنگی آن را رها می‌کنند.

۲۳۲. گزینه ۴ درست است.

- ما بسیاری از اطلاعات را براساس میزان استفاده از آنها در مدت زمان کوتاه به خاطر می‌سپاریم. در این صورت با حافظه کاری سر و کار داریم.

- حافظه کاری، علاوه بر ذخیره سازی کوتاه مدت، کمک خوبی برای اجرای وظایف و تکالیف است.

- در حافظه کوتاه مدت فقط تا چند دقیقه می‌توانیم اطلاعات را ذخیره کنیم.

- مفهوم حافظه کاری نشان‌دهنده این موضوع است که انواع حافظه را نمی‌توانیم صرفاً براساس زمان تقسیم‌بندی نماییم.

۲۳۳. گزینه ۳ درست است.

علت ندانستن تعداد پله‌های ساختمان مسکونی که روزانه از آن بالا و پایین می‌رویم، رمزگردانی نکردن آن موضوع است.

۲۳۴. گزینه ۳ درست است.

مسئله یک فرایند و جریان تحت کنترل است: وقتی فردی در حال حل مسئله است، کاملاً درگیر موضوع است و به آنچه انجام می‌دهد آگاهی کامل دارد. در جریان حل یک مسئله، هر چه جدی‌تر باشیم احتمال انتخاب راه حل بهتر، بیشتر است.

۲۳۵. گزینه ۴ درست است.

در روش خرد کردن، یک مسئله بزرگ به چندین مسئله کوچک تقسیم می‌شود. در این روش افراد مسئله‌های کوچک را حل می‌کنند تا به تدریج بتوانند به حل مسئله بزرگ دسترسی یابند.

۲۳۶. گزینه ۱ درست است.

در تشخیص مسئله، بهتر است دیگران نقش راهنما داشته باشند و فرد خود آن را شناسایی کند. مشخص کردن بسیاری از مسائلی که در زندگی واقعی وجود دارند، چندان آسان نیست.

۲۳۷. گزینه ۳ درست است.

در سبک تکانشی، فرد به صورت ناگهانی و با عجله و بدون محاسبه تصمیم می‌گیرد. در میان نوجوانان این گونه سبک تصمیم‌گیری، زیاد دیده می‌شود که بلافاصله با پشیمانی همراه است.

۲۳۸. گزینه ۲ درست است.

توجه یافتن به راه حل‌ها مربوط به حل مسئله می‌باشد.

۲۳۹. گزینه ۲ درست است.

تصمیمی که پدر مینا با آن مواجه است، هر چند دارای دو اولویت است، اما یکی از تصمیم‌گیری‌های مهم و پیچیده زندگی اوست.

۲۴۰. گزینه ۱ درست است.

نظام باورهای هر فرد و جامعه، موتور محرکه قوی جهت دستیابی به هدف‌های فردی و جمعی است.

۲۴۱. گزینه ۴ درست است.

به مجموعه عوامل فرازیستی که باعث به حرکت در آوردن رفتار و شناخت ما می‌شود، نگرش می‌گویند.

۲۴۲. گزینه ۲ درست است.

وقتی شخص دارای دو شناخت هم‌زمان و در تضاد باشد، که با یکدیگر در تضاد است می‌گویند او دارای ناهماهنگی شناختی است.

۲۴۳. گزینه ۳ درست است.

هدفمندی (انتخاب هدف)، علاوه بر ایجاد توانمندی، باعث انسجام در رفتار می‌شود. هدف معین، فرد را از بیراهه رفتن و اتلاف منابع انرژی خود مصون می‌دارد.

۲۴۴. گزینه ۴ درست است.

یکی دیگر از عوامل بروز رفتار در افراد این است که رفتار و باورمان هماهنگ نباشد و فرد دچار ناهماهنگی ذهنی شود که به آن ناهماهنگی شناختی می‌گویند.

۲۴۵. گزینه ۳ درست است.

درماندگی آموخته شده مربوط به افرادی است که کوشش را با پیشرفت مرتبط نمی‌دانند. آنها فکر می‌کنند هر کاری انجام دهند به موفقیت نمی‌رسند. یعنی پیامدهای رفتار را مستقل از خود رفتار می‌دانند؛ در نتیجه، این اعتقاد در فرد ایجاد می‌شود که رویدادها در کنترل او نیستند.